

samk

Satakunnan ammattikorkeakoulu
Satakunta University of Applied Sciences

SUSANNA KUISMA

Koronaepidemian aiheuttamat vaikutukset satakuntalaisiin ravintola-alan yrityksiin

TILINPÄÄTÖSANALYYSI KUUESTA YRITYKSESTÄ

LIIKETALouden TUTKINTO-OHJELMA
2021

Tekijä Kuisma, Susanna	Julkaisun laji Opinnäytetyö, AMK	Päivämäärä Marraskuu 2021
	Sivumäärä 63	Julkaisun kieli Suomi
Koronaepidemian aiheuttamat vaikutukset satakuntalaisiin ravintola-alan yrityksiin - Tilinpäätösanalyysi kuudesta yrityksestä		
Tutkinto-ohjelma Liiketalous		
<p>Tämä opinnäytetyö toteutettiin kvalitatiivisena tutkimuksena. Tässä opinnäytetyössä tehtiin tilinpäätösanalyysi kuudesta Satakuntalaisesta ravintola-alan yrityksestä ja tarkasteltiin, miten koronaepidemian aiheuttamat rajoitustoimenpiteet ovat vaikuttaneet yritysten taloudelliseen tilanteeseen vuonna 2020. Yritysten tilinpäätösten perusteella laskettiin tunnuslukuja, joita vertailtiin vuosien 2018, 2019 ja 2020 välillä. Yritysten tunnuslukuja vertailtiin myös keskenään sekä alan keskiarvoihin. Tunnusluvuilla tarkasteltiin yritysten kannattavuutta, maksuvalmiutta ja vakavaraisuutta.</p> <p>Teoriaosassa perehdyttiin ensin tutkimusmenetelmiin ja määriteltiin tutkimusongelma. Teoriaosan keskeisin sisältö koostui tilinpäätöksen osista, tuloslaskelmasta, taseesta sekä liitetiedoista. Teoriassa tarkasteltiin myös erityisesti pien- ja mikroyrityksiä koskevia seikkoja. Seuraavana määriteltiin laskettavat tunnusluvut, jotta saatiin kattava kuvaus yritysten taloudellisesta tilanteesta. Empiirinen osuus aloitettiin hankkimalla yritysten tilinpäätökset, joista poimittiin tunnuslukuihin tarvittavat tiedot. Sen jälkeen laskettiin tunnusluvut tarkasteltavilta vuosilta.</p> <p>Opinnäytetyön tulosten perusteella osa yrityksistä selviytyi yllättävän hyvin vuoden 2020 vaikeuksista huolimatta. Osalla yrityksistä taas vuosi 2020 osoittautui selkeästi aiempia heikommaksi.</p>		
Asiasanat tilinpäätösanalyysi, tunnusluvut, taloudellinen tila		

Author(s) Kuisma, Susanna	Type of Publication Bachelor's thesis	Date November 2021
	Number of pages 63	Language of publication: Finnish
Title of publication The effects of covid-19-epidemic on restaurants in Satakunta – Financial analysis of six companies		
Degree program Business Administration		
<p>This thesis was implemented as qualitative research. In this thesis, financial statement analysis of six restaurants in Satakunta was conducted. The analysis was based on the restaurants' financial statements from years 2018, 2019 and 2020. With financial analysis, the companies' financial conditions were observed and the effects of the covid-10 epidemic in 2020 were evaluated. A series of financial ratios were calculated based on the companies' financial statements, in order to observe profitability, liquidity, and solvency. Financial ratios were compared to those of 2018, 2019 and 2020. The financial ratios of the restaurants' were also compared to each other and to the average of the industry.</p> <p>In the theory section, the research methods and the research problem were specified. Essential topics of the theory section were the financial statements, balance sheet and attachments. Small companies' exceptions were also taken into account. Next, the financial ratios were chosen in order to achieve a comprehensive view of the companies' financial condition. The empirical part of the research began by purchasing the companies' financial statements. Necessary numbers were searched from the financial statements in order to calculate the financial ratios.</p> <p>Based on the results, some of the companies has survived exceptionally well from year 2020, despite of the troubles caused by the covid-19 epidemic, whereas the other companies did not succeed equally well.</p>		
<u>Key words</u> analysis of financial statement, financial ratios, financial performance		

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	6
2 TUTKIMUSONGELMA JA MENETELMÄT	7
2.1 Tutkimusongelma.....	7
2.2 Toteutustapa	8
2.3 Tutkimusmenetelmät.....	9
2.4 Tiedonkeruumenetelmät.....	10
3 TILINPÄÄTÖSANALYYSI	11
3.1 Tilinpäätös.....	11
3.2 Pien- ja mikroyritykset.....	11
3.3 Tuloslaskelma	13
3.4 Tase	14
3.5 Liitetiedot	16
3.6 Tilinpäätösanalyysi	18
4 TUNNUSLUKUANALYYSI.....	19
4.1 Tunnusluvut	19
4.2 Kannattavuus.....	20
4.2.1 Voittomarginaaliprosentti	21
4.2.2 Liikevoittoprosentti	22
4.2.3 Sijoitetun pääoman tuottoprosentti	23
4.2.4 Käyttökateprosentti	23
4.3 Likviditeetti	24
4.3.1 Quick ratio.....	25
4.3.2 Rahoitustulosprosentti.....	25
4.4 Vakavaraisuus	26
4.4.1 Omavaraisuusaste.....	27
4.4.2 Velkaantumisaste	28
5 RAVINTOLOIDEN RAJOITUKSET JA TALOUDELLISET TUET EPIDEMIAN AIKANA	28
5.1 Rajoitukset	28
5.2 Hyvitys toiminnan rajoittamisesta ja uudelleentyöllistämisen tuki	30
5.3 Sulkemiskorvaus	30
5.4 Kustannustuki.....	31
5.5 Kehittämisavustus	32
5.6 Pelastamis- ja rakenneuudistustuki	32
6 TILINPÄÄTÖSANALYYSI	33

6.1 Valitut yritykset.....	33
6.2 Yritys A.....	33
6.3 Yritys B.....	36
6.4 Yritys C.....	39
6.5 Yritys D.....	42
6.6 Yritys E.....	45
6.7 Yritys F.....	48
7 VERTAILU.....	51
7.1 Liikevaihdon muutos.....	51
7.2 Kannattavuuden muutos.....	53
7.3 Likviditeetin muutos.....	58
7.4 Vakavaraisuuden muutos.....	61
8 YHTEENVETO.....	62
LÄHTEET	

1 JOHDANTO

Tässä opinnäytetyössä tutkitaan koronaepidemian aiheuttaman talouskriisin vaikutuksia satakuntalaisiin ravintola-alan pien- ja mikroyrityksiin. Opinnäytetyön tavoitteena on tutkia, miten koronakriisi on vaikuttanut yritysten taloudellisiin tunnuslukuihin. Vaikutuksia tutkitaan tekemällä tilinpäätösanalyyskejä yritysten aiemmista tilinpäätöksistä ja vertailemalla niitä vuoden 2020 tilinpäätöksiin. Aihe on ajankohtainen, sillä talouskriisin vaikutukset alkavat nyt näkyä yrityksissä. Vertailemalla edellisten vuosien ja vuoden 2020 tilinpäätöksiä pystytään analysoimaan, millaisia vaikutuksia rajoitustoimilla on ollut pitkittyneen koronakriisin aikana. Tilinpäätösanalyysi tehdään kuudesta satakuntalaisesta ravintola-alan yrityksestä. Analyysiosiossa tarkastellaan vuosien 2018-2020 tilinpäätöksiä ja vertaillaan tilikausia keskenään, sekä vertaillaan yrityksiä keskenään ja verrataan alan keskiarvoihin.

Ravintola-ala on ollut yksi suurimmista kärsijöistä kriisin aikana. Ravintolat joutuivat kriisin alussa vuonna 2020 jopa hetkellisesti pysäyttämään toimintansa, josta seurasi suuria taloudellisia menetyksiä. Avaamisen jälkeen vaihtelevat rajoitustoimenpiteet ovat pitäneet yritysten kassavirrat huomattavasti pienempinä kuin normaalisti ja vielä ei ole varmuutta, milloin tilanne palaa normaaliksi ja yritysten taloudellinen tilanne palaa normaaliksi. Rajoitustoimenpiteet vaihtelevat maakunnittain koronavirustartuntojen määrän mukaan.

Tartuntatautilaissa määrätään useista rajoitustoimenpiteistä, jotka koskevat ravintoloita. Rajoitustoimenpiteitä alettiin ottamaan käyttöön alkuvuonna 2020. Tartuntatautilailla pyritään estämään tartuntatautien leviäminen sekä niiden aiheuttamat haitat ihmisille ja yhteiskunnalle (Tartuntatautilaki 1227/2016, 1 luku 1 §). Kesällä 2021 koronatilanne heikkeni jälleen, ja jouduttiin ottamaan rajoituksia uudelleen käyttöön. Tilanne on erittäin vaikea: pitäisi pystyä pitämään huolta ihmisten toimeentulosta, mutta koska ravintola- ja kulttuuriala ovat erittäin ahtaalla, monen ihmisen toimeentulo on uhattuna. Toisaalta pitää myös huolehtia ihmisten terveydestä, estää viruksen

leviäminen mahdollisimman tehokkaasti erilaisilla rajoitustoimenpiteillä sekä pyrkiä turvaamaan terveydenhuollon kantokyky. Rokotuskattavuus kasvaa koko ajan, mutta tartunnat jatkavat leviämistään uusien virusmuunnosten myötä. Ravintoloiden rajoitukset ovat jatkuvassa muutoksessa tartuntatilanteen eläessä. On mahdotonta ennustaa tulevaa ja sitä, kauanko viruksen kanssa vielä joudutaan kamppailemaan. Hieman valoa tunnelin päässä on kuitenkin havaittavissa loppuvuonna 2021.

2 TUTKIMUSONGELMA JA MENETELMÄT

2.1 Tutkimusongelma

Tässä opinnäytetyössä tutkitaan koronakriisin vaikutuksia kuuteen ravintola-alan yritykseen Satakunnassa. Ravintolat ovat pien- tai mikroyrityksiä. Ravintolat ovat osakeyhtiöitä ja sijaitsevat Porissa ja Raumalla. Tavoitteena on tutkia, miten erilaiset rajoitustoimenpiteet vaikuttivat ravintoloihin vuonna 2020 ja miten yritykset ovat selvinneet kriisin aikana tähän mennessä. Tutkimuksessa tehdään yrityksille tilinpäätösanalyysit ja vertaillaan vuosien 2018 ja 2019 tilinpäätöksiä vuoden 2020 tilinpäätöksiin, jotta nähdään koronan vaikutukset. Koronaepidemia vaikuttaa vielä vuoden 2021 tilinpäätöksiinkin, ja vasta tulevaisuudessa pystytään arvioimaan laajemmat ja pysyvät vaikutukset.

Tämän opinnäytetyön viitekehys käsittelee tilinpäätöstä ja tilinpäätösanalyysiä. Tilinpäätösanalyysi pohjautuu yritysten tilinpäätöksiin, jotka laaditaan kirjanpidon mukaan. Tilinpäätöksistä saadulla informaatiolla laskettiin tunnuslukuja, joilla tarkasteltiin yritysten kannattavuutta, maksuvalmiutta ja vakavaraisuutta. Tunnusluvuilla vertailtiin yritysten aiempia vuosia keskenään, yrityksiä keskenään ja verrattiin niitä alan keskiarvoihin.

Tutkimalla miten ravintola-alan yritykset ovat selvinneet koronakriisistä, voidaan mahdollisesti tulevaisuudessa vastaaviin tilanteisiin osata varautua paremmin. Tutkimuksella selvitetään, miten yritykset ovat selvinneet kriisin aikana ja miten se on

vaikuttanut niiden taloudellisiin tunnuslukuihin. Vastaavanlaista tilannetta ei ole koskaan aiemmin ollut, joten tilanteeseen ei kukaan ole osannut varautua etukäteen. Vasta koronaepidemian jälkeen pystytään tarkastelemaan asiaa ja selvittämään, mitkä asiat hoidettiin hyvin ja mitä olisi pitänyt tehdä toisin. Koronaepidemia on kuitenkin pitkitynyt huomattavan paljon pidemmäksi kuin osattiin odottaa. Talvella 2021 tilanne ei ollut vielääkään loppunut, vaikka rokotusten ja rajoitustoimenpiteiden myötä kriisi on saatu pidettyä hallinnassa ainakin jollakin tasolla. Rajoitustoimenpiteillä tulee olemaan vielä kauaskantoisia seurauksia ravintola-alan yrityksille ja epidemian kulkua on mahdoton ennustaa, koska ei ole tietoa kauanko yritykset joutuvat toimimaan rajoitusten alaisena.

2.2 Toteutustapa

Opinnäytetyö toteutetaan kvalitatiivisena eli laadullisena tutkimuksellisena opinnäytetyönä. Tutkimuksella pyritään tuottamaan uutta tietoa, jonka avulla voidaan tarkastella koronaepidemian vaikutuksia ravintola-alan yrityksiin tilinpäätöstietojen valossa. Tässä opinnäytetyössä perehdytään tutkimuksen aihealueeseen, laaditaan tutkimussuunnitelma ja asetetaan tutkimusongelma. Aineiston hankinnan jälkeen kerätty aineisto analysoidaan, sen validiteetti ja reliabiliteetti arvioidaan ja keskeiset tutkimustulokset tiivistetään. (Salonen 2013, 10.) Validiteetti kuvaa tutkimuksen pätevyyttä, sitä ovatko saadut tulokset oikeita ja onko tutkimus tehty perusteellisesti. Reliabiliteetti kuvaa sitä, miten luotettavaa tietoa tutkimuksella saadaan. Tutkimukseen voi myös sisältyä kvantitatiivisia tutkimusmenetelmiä.

Kvalitatiiviselle tutkimukselle ei ole yhtä tiettyä määritelmää vaan erilaisia lähestymis- ja analysointitapoja on runsaasti. Joitakin ominaispiirteitä kuitenkin usein löytyy, kuten se, että tutkimuksessa ei nähdä asioita itsestään selvänä vaan siinä pyritään näkemään tutkittavat asiat uusin silmin. Tutkimuksessa suositaan kvalitatiivisia, strukturoimattomia ja luonnollisia aineistoja. Tutkimuksessa keskitytään toimintaan ja arvostetaan subjektiivutta, korostetaan asianomaisten tulkintoja ja omia merkityksiä. Tutkimus on analyysivetoista ja kvalitatiivisen tutkimuksen kohteena on usein yhteiskunnallisesti ajankohtaiset asiat. (Juhila 2021.) Koronakriisi ja sen aiheuttama talouskriisi

on vahvasti yhteiskunnallinen ajankohtainen asia, joten kvalitatiivinen tutkimus on so-
piva metodi sen tutkimiseen.

Kvalitatiivinen tutkimus on usein induktiivista. Induktiivisella päättelyllä muodoste-
taan yleistys tai teoria, joka perustuu rajalliseen aineistoon. Tutkimustuloksia muodos-
tetaan aineistoista ja niitä voidaan verrata aiempiin tutkimustuloksiin ja teorioihin.
Kvalitatiivisessa tutkimuksessa on kuitenkin usein mukana myös deduktiivisia piir-
teitä. Deduktiivisella päättelyllä muodostetaan yleistyksistä johtopäätös, joka koskee
yksittäistä tapausta. Tässä opinnäytetyössä tärkeimmät käytettävät aineistot ovat yri-
tysten tilinpäätökset, joita tutkimalla johdetaan päätelmä siitä, miten koronaepidemia
on vaikuttanut niihin. Toisaalta tutkitaan myös sitä, miten ravintola-ala on yleisesti
selvinnyt epidemiasta ja peilataan tätä yksittäisiin yrityksiin. Kvantitatiivista tutki-
musta voisi ehkä parhaiten kuvailla analyysivetoiseksi tutkimukseksi. Empiirinen ai-
neisto on tutkimuksen perusta. (Juhila 2021.)

2.3 Tutkimusmenetelmät

Tässä opinnäytetyössä kerätään aineistoa kirjallisista aineistoista, erilaisista dokumen-
teista, kirjoista, artikkeleista, tietokannoista ja verkkosivuilta. Valmista aineistoa voi
olla runsaasti tarjolla, jolloin on tärkeää valikoida parhaiten sopivat aineistot. Valmiita
aineistoja ovat mm. aikaisemmat tutkimukset, tilastot, organisaatioiden asiakirjat,
joukkotiedotustuotteet ja henkilökohtaiset dokumentit. Valmiita aineistoja voidaan
analysoida useilla eri tavoilla, kuten aineiston kvantifioinnilla, esim. sisällönanalyysi.
(Eskola & Suoranta 1998, 87.) Tässä opinnäytetyössä tärkeimmät aineistot ovat yri-
tysten tilinpäätökset sekä Finnveran ja Matkailu ja ravintola-alan tilastot ja tietokannat.
Lisäksi tietoa on hankittu alan kirjallisuudesta, verkkosivuilta ja artikkeleista.

Tutkimussuunnitelma elää tutkimuksen edetessä. Alkuperäinen suunnitelma oli haas-
tatella yrityksiä, mutta osoittautui hankalaksi saada haastatteluihin suostumus. Vain
kahdelta yritykseltä saatiin myönteinen vastaus. Koska yhteistyöhaluisia yrityksiä oli
liian vähän, tutkimusmenetelmää hiottiin ja otettiin mukaan useampi yritys, joita tar-
kastellaan nimettömänä ja näin saadaan laajempi kuva ravintola-alan tilanteesta Sata-
kunnassa. Ilmiöiden prosessiluonne voidaan saavuttaa kvalitatiivisten menetelmien

avulla. Laadullisessa tutkimuksessa tutkimussuunnitelma elää hankkeen mukana. (Eskola & Suoranta 1998, 13.)

2.4 Tiedonkeruumenetelmät

Erilaisilla dokumenteilla – kuten raporteilla, sähköposteilla, tilastoilla, kirjoilla, tutkimuksilla ja verkkosivuilla kerätään tietoa tutkimusongelman selvittämiseksi. Dokumentit voivat olla lakisäätteisiä ja perustua määrämuotoisiin ohjeisiin. Ne voivat toisaalta olla vapaamuotoisempia, jolloin tulee kiinnittää huomiota siihen, kuka dokumentin on laatinut, milloin se on laadittu ja mitkä tavoitteet sillä on ollut. (Kananen 2014, 90–91.) Kirjallisia aineistoja käytetään tutkimuksen teoriaosuuden kirjoittamisessa. Valmista kirjallista materiaalia analysoidaan ja joskus valmiista aineistoista voi herätä uusia tutkimusongelmia. Valmista aineistoa voidaan joutua rajaamaan tai muokkaamaan tutkimukseen sopivaksi. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006.)

Tässä opinnäytetyössä keskeinen käytettävä aineisto on yritysten tilinpäätökset. Yritysten on tilikauden päätyttyä laadittava tilinpäätös, joka sisältää tuloslaskelman, josta ilmenee, miten yrityksen tulos on muodostunut sekä yrityksen tilinpäätöspäivän taloudellista asemaa kuvaavan tase. (Kirjanpitolaki 1336/1997, 3 luku 1 §.) Tilinpäätöksen tulee antaa oikea ja riittävä kuva yrityksen taloudellisesta tilanteesta. Tilinpäätöksestä saadaan tietoa sekä yrityksen sisäisiin tarpeisiin että ulkopuolisille tahoille. Tilinpäätös raportoi operatiivisen toiminnan, rahoitus- ja investointitoimintojen sekä strategian taloudellisia seuraamuksia euromääräisesti. Tilinpäätösinformaation tulisi olla luotettavaa, helposti ymmärrettävää ja oleellista. Oleellinen informaatio vaikuttaa päätöksentekoon, luotettavan informaation avulla voidaan tehdä oikeita päätöksiä yrityksen toiminnan suhteen. Ymmärrettävästä informaatiosta pystytään tekemään oikeita johtopäätöksiä. (Seppänen 2011, 15.)

3 TILINPÄÄTÖSANALYYSI

3.1 Tilinpäätös

Tässä opinnäytetyössä tutkitaan yritysten taloudellista tilannetta ennen koronavirusta ja analysoidaan, miten korona ja sen tuomat rajoitustoimenpiteet ovat vaikuttaneet yritysten taloudelliseen suorituskykyyn. Yritysten taloudellisen tilanteen tarkasteluun liittyy aina sekä reaali-prosessi että rahaprosessi. Onnistunut reaali-prosessi on hyvän taloudellisen tilanteen edellytys. (Salmi 2020, 17.) Yritysten taloutta tutkitaan tilinpäätöksien avulla. Tilinpäätöksen laadintaa Suomessa sääntelee kirjapitolaki ja kirjapitoasetus. Näiden lisäksi kirjapitolautakunta ohjeistaa tilinpäätökseen liittyvissä asioissa. Myös tuloverolaki ja elinkeinolaki määrittelevät osaltaan tilinpäätösten laadintaa. Tilinpäätökseen kuuluu tuloslaskema, tase sekä liitetiedot. Tilinpäätöksestä selviää yrityksen tilikauden tulos, taseesta taas selviää yrityksen omaisuus vastaavaapuolella (debet) ja vastattavaapuolella yrityksen rahoituksen lähteet (kredit). (Niskanen & Niskanen 2016, 45.)

Tilinpäätöksestä saatavan informaation avulla voidaan allokoita yrityksen pääomia tehokkaammin investointeihin, sijoituksiin ja rahoitukseen. Informaation avulla voidaan myös tehostaa yrityksen operatiivista, hallinnollista ja strategista suunnittelua, sekä sopimusehtojen – kuten luottosopimukset ja kovenantit – muodostumista, osakassopimukset sekä henkilöstön palkitseminen. Tilinpäätöksestä saadaan myös yritykselle tärkeää tietoa, miten strategia on onnistunut, ja voidaan analysoida yrityksen suorituskykyä, taloudellista asemaa ja luottoriskiä sekä määrittää yrityksen arvo. (Seppänen 2011, 17.)

3.2 Pien- ja mikroyritykset

Tässä opinnäytetyössä tarkastellaan pien- ja mikroyrityksiä. Yritys on pienyritys, mikäli enintään yksi seuraavista rajoista ylittyy päättyneellä sekä sitä välittömästi edeltäneellä tilikaudella tilinpäätöspäivänä: yrityksen taseen loppusumma on 6 000 000

euroa, yrityksen liikevaihto on 12 000 000 euroa tai tilikauden aikana yrityksessä työskentelee keskimäärin 50 henkilöä. (Kirjanpitolaki 1 luku 4a §.)

Yritys on mikroyritys, mikäli enintään yksi seuraavista rajoista ylittyy päättyneellä sekä siltä välittömästi edeltäneellä tilikaudella tilinpäätöspäivänä: yrityksen taseen loppusumma on 350 000 euroa, yrityksen liikevaihto on 700 000 euroa ja tilikauden aikana yrityksessä työskentelee keskimäärin 10 henkilöä. (Kirjanpitolaki 2 luku 4b §.)

Valtioneuvoston asetuksessa pien- ja mikroyrityksen tilinpäätöksessä esitettävistä tiedoista 1753/2015 käsitellään sitä, mitä tietoja pien- ja mikroyritysten tulee ilmoittaa tilinpäätöksissään. Yrityksen on ilmoitettava tilinpäätöksessään, onko tilinpäätös laadittu asetuksen mukaan. Tässä opinnäytetyössä tarkasteltavista yrityksistä kaikki ovat pien- ja mikroyrityksiä ja niiden tilinpäätökset ovat laadittu pien- ja mikroyritysten asetuksen mukaan. Pien- ja mikroyritysten tilinpäätökseen kuuluvat tuloslaskelma, tase ja liitetiedot. Tuloslaskelman ja taseen eristä tulee esittää myös edellisen tilikauden tiedot.

Valtioneuvoston asetuksen pien- ja mikroyrityksen tilinpäätöksessä esitettävistä tiedoista luvussa 2 säädetään pienyrityksen tuloslaskelma- ja tasekaavoista, ja luvussa 3 säädetään pienyrityksen liitetiedoista. Luvussa 4 säädetään mikroyrityksiä koskevat tuloslaskelma- ja tasekaavat sekä liitetiedot. Pien- ja mikroyritysten ei tarvitse esittää tilinpäätöksessään muita kuin verotusta varten tarvittavat tiedot. Koska tässä opinnäytetyössä tarkastellaan vain pien- ja mikroyrityksiä, tilinpäätösanalyysiin ei pystytä saamaan tietoja toimintakertomuksesta. Tämä rajoittaa osaltaan analyysien laajuutta.

Pien- ja mikroyritykset käyttävät tuloslaskelmassaan samaa kululaji- tai toimintokoh- taista kaavaa. Molemmat voivat aloittaa tuloslaskelman ensimmäisenä eränä liikevaihdon sijaan bruttotuloksen, eli liikevaihdon ja ostojen jäämän. Näin yritys voi halutes- saan suojata liikevaihdon ja ostojen suhdetta ja rakennetta. Tässä opinnäytetyössä tar- kasteltavien yritysten tuloslaskelman ensimmäinen erä on liikevaihto. Mikroyritysten ei tarvitse avata kulurakennetta laajemmin ja ne voivat esittää kulut pääryhmittäin. (Ojala 2017.)

Myös tasekaava noudattaa samaa kaavaa sekä pien- että mikroyritysten osalta. Molemmat voivat esittää taseen summatasolla ilman tarkempaa erittelyä eristä asetuksen antamien rajojen puitteissa. Liitetietojen vaatimukset ovat myös pääosin samat pien- ja mikroyrityksille. Poikkeuksena on se, että mikroyrityksen ei tarvitse antaa liitetietoja rahoitusvälineistä ja sijoituskiinteistöistä, koska ne eivät voi soveltaa niiden käypään arvoon arvostamista. (Ojala 2017.)

3.3 Tuloslaskelma

Tuloslaskelmassa mitataan yrityksen taloudellista suoritusta ja toiminnan laajuutta tilikauden aikana. Yleisesti tilikausi on 12 kuukautta, mutta liiketoiminnan alussa tai sitä lopetettaessa tai mikäli tilinpäätöksen ajankohta halutaan muuttaa, tilikausi voi olla lyhyempi tai pidempi. (Tomperi 2020, 12.) Tilikausi voi kuitenkin olla pisimmillään 18 kuukautta (Kirjanpitolaki 1 luku 4 §). Tuloslaskelma laaditaan suoriteperusteisesti. Tuotannontekijän vastaanottaminen on menon kirjaamisperuste ja suoritteen luovuttaminen on tulon kirjaamisperuste. (Kirjanpitolaki 2 luku 3 §.) Kirjanpitovelvollinen yritys voi valita kululaji- tai toimintokohtaisen tuloslaskelmakaavan. (Yritystutkimus Ry 2017, 12.) Kululajipohjainen tuloslaskelma on yleisemmin käytetty. Kululajipohjaisessa tuloslaskelmassa tilikauden tuotoista vähennetään tilikauden kulut kululajien mukaisessa järjestyksessä. Kululajeihin kuuluvat mm. palkat, raaka-aineet, poisotot ja korot. (Niskanen & Niskanen 2016, 45.)

Mikro- ja pienyritykset voivat käyttää kaavaa, joka alkaa bruttotuloksella liikevaihdon sijaan. Tätä kaavaa käyttäessä kaikki erät ennen henkilöstökuluja lasketaan yhteen ja saadaan bruttotulos. Pienyrityksen tulee jatkaa tuloslaskelmaa valtioneuvoston asetuksen pien- ja mikroyrityksen tilinpäätöksessä esitettävistä tiedoista mukaan. Mikroyritys saa yhdistää kaikki henkilöstökulujen rivit yhdeksi eräksi. Myös rahoitustuotot ja -kulut saadaan yhdistää yhdeksi eräksi. Lyhennetyt tuloslaskelman laatimisessa tulee käyttää harkintaa, koska rahoittajille se ei yleensä tarjoa riittävästi informaatiota, vaan tarvitaan liikevaihdolla alkava tuloslaskelma. (Rekola-Nieminen 2016.) Tässä opinäytetyössä kaikkien tarkasteltavien yritysten tuloslaskelmat alkoivat liikevaihdolla.

Tuloslaskelmasta selviää, mistä yrityksen tulos koostuu. Kulut ja tulot jaotellaan operatiivisiin ja ei-operatiivisiin. Varsinaisen liiketoiminnan kulu- ja tuloerät muodostavat operatiiviset kulut ja tulot. (Seppänen 2011, 38.) Tuloslaskelmassa on eritelty yrityksen kumulatiiviset tulot ja kumulatiiviset menot eli käytetyt resurssit, joista lasketaan liikevoitto. Yrityksen myymien tuotteiden ja palveluiden tuotot muodostavat liikevaihdon. Liikevaihdosta on vähennetty alennukset, hyvitykset sekä arvonalisävero. (Salmi 2020, 32.)

Muut tuotot-erä sisältää muut kuin varsinaisesta liiketoiminnasta saadut tuotot. Siihen kuuluvat mm. ulkopuolisilta saadut vuokratuotot, pysyvien vastaavien myynnistä saadut tuotot, vakuutuskorvaukset ja muut kuin lainamuotoiset tai käyttöomaisuuden hankintaan liittyvät avustukset. Muiden tuottojen tarkastelu on haasteellista, koska osa niistä saattaa olla kertaluonteisia, esim. rakennusten tai tuotantokoneiden myynti tai avustukset. Mikäli muut tuotot ovat suhteessa liikevaihtoon merkittäviä, tulisi selvittää niiden alkuperä ja säännöllisyys. (Salmi 2020, 32–33.)

Tässä opinnäytetyössä tarkasteltavista yrityksistä osa on saanut avustuksia ja tukia, jotka ovat mainittu tilinpäätöksen liitetiedoissa. Liikevaihdosta sekä muista tuotoista vähennetään materiaalit, palvelut, poistot, henkilöstökulut ja muut varsinaisesta liiketoiminnasta johtuvat kulut. Näin saadaan yrityksen tilikauden tulos, liikevoitto tai tappio. (Tomperi 2020, 101.) Mikäli kulut ylittävät tilikauden tulot, tulos on negatiivinen eli yritys tekee tappiota. Mikäli tulot ylittävät menot, tulos on positiivinen ja yritys tekee voittoa.

3.4 Tase

Tase kuvaa yrityksen omaisuutta ja velkoja tietyssä ajankohtana tilikauden päättyessä. Sen on annettava oikea ja riittävä kuva yrityksen taloudellisesta asemasta. Mikäli tase ei yksinään pysty tarjoamaan tarvittavaa informaatiota, yrityksen tulee antaa riittävästi informaatiota liitetiedoissa. Taseen vastaavaa puolelta selviävät yrityksen liiketoimintaan sitoutuneet pääomat, rahan käyttökohteet eli omaisuus, investoinnit ja taloudelliset resurssit. Omaisuuserät ovat likvidiysjärjestyksessä. Heikoimman likviditeetin omaamat varat on listattu ensin ja likvidit varat, kuten käteisvarat, ovat viimeisinä.

Vastattavaa puolelta rahan lähteet, jotka koostuvat veloista, taloudellisista velvoitteista ja vieraasta pääomasta. (Tomperi 2020, 104; Yritystutkimus Ry 2017, 27.) Taseen molemmat puolet eli vastaavaa ja vastattavaa ovat yhtä suuret.

Yrityksen tase muodostuu niistä resursseista, joita yritys tarvitsee operatiiviseen toimintaansa. Taseesta ilmenee yrityksen varallisuus ja mistä varallisuus on peräisin. Yrityksen rahoitus- eli pääomarakenne muodostuu yrityksen varojen rakenteen ja operatiivisen toiminnan ja investointien operatiivisen riskin mukaan. Yrityksen varallisuuden kuuluvat mm. rahat, varasto, saamiset, arvopaperit, kalusto, oikeudet ja patentit sekä kiinteistöt. Ylimpänä rivinä taseessa ovat vaikeimmin rahaksi muutettavat erät ja alimpana helpoimmin rahaksi muutettavat erät. Taselaskelmasta saadaan informaatiota yrityksen velkarahoituksesta, omapääomarahoituksesta ja yrityksen toiminnasta. Taseessa on eritelty yksityiskohtaisesti varat, investoinnit, yrityksen toiminnan sitoma pääoma, rahoitusrakenne ja varallisuusrakenne. Taselaskelma ja taserakenne auttavat yritystä päätöksenteossa. (Seppänen 2011, 44–45.)

Kirjanpitoasetuksessa 1 luvun 6 § on esitetty taseen kaava, jonka mukaan tase on laadittava. Pienyritykset voivat jättää pois joitakin nimikkeitä, joita ne eivät tarvitse. Tase voidaan myös esittää lyhennettynä, mikäli se johtaa selkeämpään esitystapaan (Kirjanpitoasetus 1339/1997, 1 luku 10-11 §).

Pienyrityksen taseen kaava on määrätty Valtioneuvoston asetuksessa pien- ja mikroyrityksen tilinpäätöksessä esitettävistä tiedoista 2 luvussa 4 §. Pienyrityksen vastaavaa kaavasta määrätään, että pysyvissä vastaavissa tulee esittää aineettomat hyödykkeet, aineelliset hyödykkeet ja sijoitukset erikseen. Vaihtuvissa vastaavissa tulee eritellä saamiset, vaihto-omaisuus, rahat ja pankkisaamiset sekä rahoitusarvopaperit. Vastattavaa-puolen laatimisesta määrätään, että omassa pääomassa tulee esittää osake-, osuus- tai muu vastaava pääoma, arvonkorotusrahasto ja muut rahastot yhteensä, ylikurssirahasto, edellisten tilikausien voitto (tappio) sekä tilikauden voitto (tappio) erikseen. Vastattavaa-puolen vieras pääoma, tilinpäätössiirtojen kertymä sekä pakollisten varausten yhteismäärä on esitettävä erikseen.

Mikroyrityksen taseen laatimisesta määrätään, että vastaavaa-puolen pysyvissä vastaavissa on esitettävä aineelliset ja aineettomat hyödykkeet, sijoitukset; sekä

vaihtuvissa vastaavissa saamiset, vaihto-omaisuus, rahoitusarvopaperit, rahat sekä pankkisaamiset erikseen. Vastattavaa-puolella eritellään oma ja vieras pääoma, pakolliset varaukset sekä tilinpäätössiirtojen kertymä. Omasta pääomasta tulee eritellä edellisten tilikausien voitto (tappio) ja tilikauden voitto (tappio) sekä ne erät, jotka on määrätty kuuluvaksi omaan pääomaan mikroyritystä koskevassa laissa. (Valtioneuvoston asetus pien- ja mikroyrityksen tilinpäätöksessä esitettävistä tiedoista 4 luku 2 §.)

Vastaavaa-puoli eli varat jaetaan käyttöpääomaan eli lyhytaikaisiin (Vaihtuvat vastaavat) ja pitkäaikaisiin (Pysyvät vastaavat). Pysyvät vastaavat tuottavat tuloja useampana tilikautena ja vaihtuvat vastaavat tuottavat tuloa yhtenä tilikautena. (Salmi 2020, 42.) Yrityksen varat ovat resursseja, joita käytetään tulojen hankkimiseksi. Varoja käytetään sekä operatiiviseen toimintaan että ei-operatiiviseen toimintaan. Vastattavaa-puoli eli velat kertovat millä resursseilla yrityksen toiminta on rahoitettu. Vastattavaa-puoli jaetaan omaan pääomaan ja velkoihin. Velat jaetaan lyhytaikaiseen vieraaseen pääomaan ja pitkäaikaiseen vieraaseen pääomaan. (Seppänen 2011, 45–47.)

Oma pääoma koostuu omistajien omista varoista, jotka on sijoitettu yritykseen, yrityksen itse tuottamasta pääomasta, kun omistaja jättää yrityksen tekemän voiton yritykselle itselleen sekä omaisuuden hallussapidosta. Riittävä oma pääoma on edellytys terveelle pääomarakenteelle yrityksessä. Yrityksen rahoitusriski on pienempi, kun pääomaa on riittävästi ja sen rahoituksellinen asema on joustavampi sekä rahoituksellinen reservi on riittävän suuri. (Salmi 2020, 45.) Huonot ajat syövät yrityksen omaa pääomaa. Riittävä oma pääoma auttaa yritystä selviämään huonoista ajoista paremmin kuin yritys, jolla on heikko oma pääoma. Heikko pääoma ei kuitenkaan ole este yrityksen toiminnalle, mikäli se kykenee selviämään maksuistaan. Oma pääoma on vierasta pääomaa joustavampaa, koska sillä ei ole takaisinmaksuvelvollisuutta.

3.5 Liitetiedot

Liitetiedoissa voidaan tarkentaa tuloslaskelmassa ja taseessa annettuja tietoja. Pien- ja mikroyrityksillä on suppeammat vaatimukset liitetietojen suhteen. Pien- ja mikroyritysten liitetiedoista tulisi saada riittävästi tietoa, jotta saadaan riittävä ja oikea kuva yrityksen taloudellisesta asemasta ja tuloksesta. Lisäksi vaaditaan selvitys, mikäli

yleisistä tilinpäätösperiaatteista on poikettu sekä tilinpäätöksen laadintaperiaatteet. (Salmi 2020, 52.) Tässä opinnäytetyössä tarkasteltavista yrityksistä kaikki ovat saaneet avustuksia tai tukia koronakriisin takia. Nämä avustukset tai tuet on kerrottu yritysten tilinpäätösten liitetiedoissa. Osa yrityksistä on kertonut liitetiedoissaan myös tarkat avustusten summat. Näillä on ollut merkittävä vaikutus kyseisten yritysten tulokseen ja sitä kautta tunnuslukuihin.

Pienyrityksen tarvittavista liitetiedoista on määrätty Valtioneuvoston asetuksessa pien- ja mikroyrityksen tilinpäätöksessä esitettävistä tiedoista luvussa 3 ja mikroyrityksen luvussa 4. Liitetietoina tulee antaa:

- tiedot tilinpäätöksen laatimisperiaatteista
- tiedot poikkeuksellisista eristä
- tiedot tilikauden jälkeisistä olennaisista tapahtumista
- tiedot arvonkorotusrahastosta
- tiedot käypään arvoon merkitsemisestä
- tiedot pitkäaikaisista lainoista
- tiedot annetuista vakuuksista
- tiedot taseen ulkopuolisista sitoumuksista ja järjestelyistä sekä eläkevastuista
- tiedot emoyrityksestä
- tiedot lainoista ja sitoumuksista toimitusjohtajalle ja hallituksen jäsenille
- tiedot liiketoimista intressitahojen kanssa
- tiedot henkilöstöstä
- tiedot omien osakkeiden ja osuuksien hankinnasta ja luovutuksista
- toimintakertomusta vastaavat tiedot

Mikroyrityksen liitetietojen vaatimukset ovat muilta osin samat kuin pienyrityksellä, lukuun ottamatta tietoja käypään arvoon merkitsemisestä. (Valtioneuvoston asetus pien- ja mikroyrityksen tilinpäätöksessä esitettävistä tiedoista luvut 3–4.)

3.6 Tilinpäätösanalyysi

Tilinpäätösanalyysillä pyritään saamaan eri yritykset ja eri vuodet vertailukelpoisiksi keskenään. Oikaisemalla tuloslaskelma saadaan yritysten kannattavuudesta ja toiminnan volyyymista mahdollisimman oikea ja vertailukelpoinen kuvaus. Esim. myynti- ja käyttökatetta ei esitetä virallisessa tuloslaskelmassa. Yksityiskohtaiseen toiminnan kustannusrakenteen tarkasteluun tarvitaan sisäisen laskennan tietoja. (Yritystutkimus Ry 2017, 18.) Tässä opinnäytetyössä ei tehty oikaisuja yritysten tuloslaskelmiin.

Yritysten taloudellista suorituskykyä mitataan käyttäen erilaisia vertailukohteita ja tekniikoita. Tunnuslukuanalyysiä käyttäen lasketaan tuloslaskelmasta ja taseesta suhdelukumuotoisia tunnuslukuja, jotka on laskettu tuloslaskelman ja taseen eristä. Näillä mitataan yrityksen suorituskykyä kuten maksuvalmiutta, rahoitusrakennetta sekä kannattavuutta. Tilinpäätösanalyysi jaotellaan aikasarja-analyysiin, jossa tarkastellaan yhden yrityksen peräkkäisiä tilikausia ja ajalliseen poikkileikkaus-analyysiin, jossa tarkastellaan yrityksen tilannetta suhteessa muihin saman alan yrityksiin kyseisenä vuonna. (Niskanen & Niskanen 2016, 49.) Tässä opinnäytetyössä tarkastellaan yritysten peräkkäisiä tilikausia ja vertaillaan niitä keskenään sekä vertaillaan tunnuslukuja alan keskiarvoihin.

Tilinpäätös voidaan muuntaa prosenttiluvuiksi, jolloin voidaan vertailla eri vuosien tuloslaskelma- ja tase-erien välisiä suhteita eri vuosien aikana, mm. kulurakennetta sekä kannattavuutta. Prosenttilukumuotoisesta taseesta voidaan tutkia myös omaisuus- ja rahoitusrakennetta. Prosenteiksi muunnettuna voidaan vertailla myös erikokoisia saman alan yrityksiä keskenään helpommin sekä tarkastella niiden kannattavuutta, taloudellista menestystä ja vakavaraisuutta suhteessa toisiinsa. (Niskanen & Niskanen 2016, 50–52.)

4 TUNNUSLUKUANALYYSI

4.1 Tunnusluvut

Tunnuslukuanalyysillä tarkastellaan yrityksen taloudellista asemaa ja suorituskykyä. Sen avulla arvioidaan yrityksen investointi-, rahoitus- ja operatiivisen strategian toteutumista. Tunnusluvuilla saadaan muunnettua tilinpäätösinformaatio sellaiseen muotoon, että voidaan vertailla yrityksiä keskenään sekä tuottaa uutta tietoa. Tunnuslukuja vertaillaan benchmarkiin eli valittuun vertailuarvoon. Tunnuslukuanalyysillä saadaan tietoa yrityksen vahvuuksista, heikkouksista ja strategian onnistumisesta. (Seppänen 2011, 63–64.) Tunnuslukuanalyysi voidaan jakaa kolmeen eri osa-alueeseen: kannattavuuden, likviditeetin eli maksuvalmiuden ja vakavaraisuuden tunnuslukuihin. (Niskanen & Niskanen 2016, 110).

Yritykselle on tärkeää, että liiketoiminta kasvaa hallitusti jatkuvasti. Tämä mahdollistaa sen, että kannattavuus ja rahavirrat pysyvät terveinä, jolloin tase vahvistuu ja tämä taas mahdollistaa kasvun. Liiketoiminnan pieneneminen aiheuttaa monia haasteita yritykselle. (Salmi 2020, 181.) Liiketoiminnan pienentymisen myötä yrityksen kassavirrat heikkenevät. Yritykselle voi tuottaa vaikeuksia selvitä kaikista maksuista, erityisesti mikäli yrityksen pääomarakenne ja kannattavuus on heikko. Yrityksen tulee kuitenkin tarvittaessa pystyä karsimaan esim. kannattamattomia toimintoja pois, jolloin yrityksen tulos saattaa päinvastoin parantua.

Tunnuslukuja ei tulisi käyttää yksittäisinä kriteereinä yritystä arvioitaessa, sillä yksittäisen tunnusluvun analysoinnissa on vaikeaa arvioida yrityksen todellista taloudellista tilannetta ja johtopäätökset voivat olla vääriä. Tunnuslukuja on satoja, eikä niitä kaikkia ei ole tarkoituksenmukaista tulkita kerralla. Sen sijaan tulisi analysoida muutamaa tunnuslukua kerrallaan, jotta saadaan yrityksen taloudellisesta asemasta kokonaisvaltainen kuva. (Seppänen 2011, 67.)

Tunnuslukuanalyysi perustuu siihen, että tilinpäätöksen informaatio on luotettavaa. Tunnuslukujen tulee olla valideja ja reliaabeleita. Ollakseen validi, tunnusluvun tulee antaa keskimäärin oikeita tuloksia, tunnusluvulla pitää pystyä mittaamaan

tarkoituksenmukaista ominaisuutta. Reliaabelin tunnusluvun mittaustulokset ovat hajonnaltaan pieniä, tunnusluvusta täytyy saada tuloksia, jotka eivät ole sattumanvaraisia. (Niskanen & Niskanen 2016, 111.) Tässä opinnäytetyössä tarkastellaan yritysten tilinpäätöksiä, joista on laskettu tunnuslukuja. Tunnuslukujen voidaan pääasiassa olettaa olevan valideja, koska tilinpäätökset ovat laadittu lakien mukaan. Joidenkin tunnuslukujen kohdalla kuitenkin tulokset eivät välttämättä ole täysin reliaabeleita, koska kaikkia tarkkoja lukuja ei pystytty tilinpäätöksistä erittelemään täysin varmasti oikein.

Tunnuslukuanalyysin tarkoituksena on tehdä päätelmiä yrityksen taloudellisesta tilanteesta. Tunnuslukuanalyysi ja tilinpäätösanalyysi tehdään yrityksen virallisen tilinpäätöksen perusteella. Voidaan olettaa, että ammattilaisen laatimat tilinpäätökset on laadittu lakien ja normien mukaan, jolloin ne ovat oikeellisia. (Salmi 2020, 90.) Tunnuslukujen on oltava myös proportionaalisia. Vertailtavat yritykset voivat olla erikokoisia, mutta muilta ominaisuuksiltaan samankaltaisia. Yritykset ovat erikokoisia, mutta samanlaisia, joten niiden voidaan olettaa olevan suhteellisesti yhtä kannattavia. (Niskanen & Niskanen 2016, 56.) Tässä opinnäytetyössä tarkastellaan erilaisia ravintola-alan yrityksiä. Kaikki tarkasteltavat yritykset ovat samaa kokoluokkaa ja saman alan yrityksiä. Osa yrityksistä on lounasravintoloita ja osa on iltaravintoloita.

Tunnuslukuja tulisi aina vertailla useampaa kerrallaan, tarkasteltavan yrityksen aiempia vuosia tulisi vertailla keskenään tai muihin saman toimialan yrityksiin tai toimialan keskiarvoihin. (Jormakka, Koivusalo, Lappalainen & Niskanen 2016, 143.) Tässä opinnäytetyössä tarkastellaan useampaa tunnuslukua kerrallaan, jotta saadaan kuva yrityksen taloudellisesta tilanteesta kattavasti. Yritysten aiempia vuosia verrataan vuoteen 2020 ja niitä vertaillaan myös keskenään sekä alan keskiarvoihin.

4.2 Kannattavuus

Hyvän ja järkevän liiketoiminnan perusedellytys on hyvä kannattavuus. Yrityksen on tuotettava riittävästi voittoa omistajilleen suhteessa omistajien tuottovaatimukseen. Kannattavuus mittaa yrityksen tuloja, menoja ja niiden välistä suhdetta. Kannattavuuteen vaikuttaa mm. hinnoittelu, palveluiden tai tuotteiden myyntimäärät, raaka-aine

ym. kustannukset, sekä se, miten kustannustehokkaasti yritys toimii. Yksinkertaistettuna yrityksen tulisi tuottaa enemmän kuin sen toiminnasta aiheutuneet kustannukset ovat. (Laitinen & Laitinen 2014, 110.) Yrityksen kannattavuutta mitataan useilla eri tunnusluvuilla. Ravintola- alalla kannattavuus on usein heikko, viimeisen kymmenen vuoden aikana ravintola- alan yritykset ovat tehneet voittoa 1-3 % liikevaihdosta. Heikko kannattavuus vaikuttaa kasvumahdollisuuksiin, palkanmaksukykyyn ja investointimahdollisuuksiin. Verot ja lainsäädännön velvoitteet nostavat kustannuksia Suomessa ja heikentävät kannattavuutta ravintola- alalla. (Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry:n www-sivut 2021.)

Yritykselle on tärkeää kasvaa hallitusti, jotta se pysyy elinvoimaisena ja kannattavana. Kannattavuus tuo yritykselle varoja ja kasvu taas vie varoja, joten niiden tulisi olla tasapainossa keskenään. Hyvinkin kannattava yritys voi joutua maksuvaikeuksiin, mikäli se kasvaa liian nopeasti kannattavuuteen suhteutettuna. (Laitinen & Laitinen 2014, 110.)

Seuraavat tunnusluvut on valittu, sillä näihin tunnuslukuihin saatiin tarvittavat tiedot yritysten tilinpäätöksistä. Tavoitteena on tarkastella yritysten kannattavuutta monipuolisesti. Ravintola-alan kannattavuuden tunnusluvuissa olisi hyvä tarkastella myös myyntikatetta ja palkkakatetta, mutta pelkkien tilinpäätösten perusteella ei tässä tutkimuksessa pystytä saamaan niihin tarvittavia tietoja, joten niitä ei voitu ottaa mukaan.

4.2.1 Voittomarginaaliprosentti

Yrityksen kannattavuutta mitataan analysoimalla yrityksen operatiivisen toiminnan kannattavuutta ja tehokkuutta. Voittomarginaalia laskettaessa yrityksen liikevaihdosta vähennetään liiketoiminnan sekä ei-operatiivisen toiminnan kulut. Niistä taas laskeaan erotus eli kate, joka suhteutetaan liikevaihtoon. Vähemmän kilpailuilla aloilla voittomarginaaliprosentti saattaa nousta kymmeneen prosentteihin, mutta kilpailuilla aloilla voittomarginaali on yleensä vain 1–2 %. (Seppänen 2011, 74–75.)

Voittomarginaaliprosenttia voidaan käyttää, kun vertaillaan saman toimialan ja samankaltaisen liiketoimintamallin yrityksiä keskenään. Eri toimialojen kesken

voittomarginaalit saattavat vaihdella suuresti. Yksinkertaistettuna voidaan tulkita, että mikäli yrityksen voittomarginaali on hyvin matala, yrityksen kannattavuus on heikko. (Toptipfinancen www-sivut 2021.) Kannattavuutta ei kuitenkaan kannata mitata vain yhden tunnusluvun perusteella, vaan kokonais kuvaa tulee tarkastella useamman tunnusluvun avulla.

$$\frac{\text{Tulos}}{\text{Liikevaihto}} \times 100 = \text{Voittomarginaaliprosentti}$$

4.2.2 Liikevoittoprosentti

Liikevoittoprosentilla mitataan yrityksen menestystä liiketoiminnassa. Liikevoittoprosentin laskemiseen tarvitaan tuloslaskelman tilikauden liikevoitto. Liikevoitto on tulos ennen rahoituskuluja ja veroja. Liikevaihdosta vähennetään muuttuvat ja kiinteät kulut ja suunnitelman mukaiset poistot, jolloin saadaan liikevoitto. Liikevoitto voidaan myös kuvata EBIT- lukuna (Earnings Before Interest and Taxes).

Liikevoittoprosentin laskemiseksi tarvitaan liikevoitto, joka jaetaan liikevaihdolla. Liikevoittoprosentilla voidaan seurata yksittäisen yrityksen kehitystä tilikausien välillä sekä jonkin verran verrata saman toimialan yrityksiä keskenään. (Niskanen & Niskanen 2016, 113.) Yritystutkimuksen neuvottelukunta on määritellyt liikevoittoprosentille seuraavat arvot: yli 10 % = Hyvä, 5-10 % = Tyydyttävä ja alle 5 % = Heikko. (Salmi 2020, 108.)

$$\frac{\text{Liikevoitto}}{\text{Liikevaihto}} \times 100 = \text{Liikevoittoprosentti}$$

4.2.3 Sijoitetun pääoman tuotto prosentti

Sijoitetun pääoman tuotto prosentti eli Return On Investment (ROI) on yleisesti käytetty kannattavuuden mittari. Sijoitetun pääoman tuotto prosentti kertoo, paljonko tuottoa yritys on pystynyt tekemään siihen sijoitetulle omistajien tai velkojien tuottoa tai korkoa vaativalle pääomalle. (Niskanen & Niskanen 2016, 115.) Sijoitettu pääoma koostuu omasta pääomasta ja korollisesta vieraasta pääomasta. Tunnusluvun viitearvot ovat alle 5 % on heikko tulos, 5-15 % on tyydyttävä ja yli 15 % hyvä tulos. (Visman www-sivut 2021.)

$$\frac{\text{Tulos}}{\text{Sijoitettu pääoma}} \times 100 = \text{Sijoitetun pääoman tuotto \%}$$

4.2.4 Käyttökate prosentti

Käyttökate (EBITDA, Earnings Before Interest, Taxes, Depreciation, and Amortization) on tulos ennen veroja, suunnitelman mukaisia poistoja, korkoja ja arvonalenemisiä. (Salmi 2020, 97.) Käyttökate prosentti vaihtelee eri toimialoilla. Sitä voidaan käyttää, kun vertaillaan saman toimialan yrityksiä. Henkilöstökulut vaikuttavat käyttökatteeseen. Tämän vuoksi työvoimavaltaisilla aloilla, kuten ravintola-alalla; on usein heikompi käyttökate. Käyttökate tulisi jäädä enemmän kuin rahoituskulut osoittavat, sillä muuten toiminnan tuloilla ei pystytä kattamaan vieraan pääoman kuluja ja pääomarakenne on liian raskas.

Käyttökate saadaan laskettua lisäämällä liikevoittoon tai -tappioon poistot ja arvonalenemiset. Käyttökatteesta selviää paljonko yritykselle jää katetta liikevaihdosta, kun siitä vähennetään toimintakulut. Käyttökate käytetään lainojen korkoihin ja lyhennyksiin, verojen maksuun, investointien rahoitukseen ja voitonjakoon. Käyttökatteella yritys hoitaa pääomavelvoitettaan, ja se on mm. lainanantajan näkökulmasta tärkeä tunnusluku. (Salmi 2020, 97.) Käyttökate prosentti on vaihdellut vuosina 2018–2020 ravintola-alan yrityksillä 5,5-6,6 % välillä. (Työ- ja elinkeinoministeriön tilastopalvelu

2021.) Käyttökateprosentille ei ole yleispätevää ohjearvoa, koska se riippuu toimialasta sekä pääomarakenteesta.

$$\frac{\text{Käyttökate}}{\text{Liikevaihto}} \times 100 = \text{Käyttökateprosentti}$$

4.3 Likviditeetti

Likviditeetti eli maksuvalmius kuvaa yrityksen kassavirran ja nettokäyttöpääoman riittävyyttä. Yrityksellä tulisi olla maksuvalmius selvittää lyhytaikaisista veloista ja juoksevista kuluista. (Salmi 2020, 181.) Maksuvalmiutta voidaan tarkastella staattisesta tai dynaamisesta näkökulmasta. Dynaaminen näkökulma perustuu kassavirtalaskelman arvoihin. Tässä opinnäytetyössä tarkastellaan staattista maksuvalmiutta, joka perustuu tilinpäätöshetken arvoihin. Arvoja vertaillaan nopeasti rahaksi muutettavan omaisuuden suhdetta lyhytaikaisiin velkoihin. (Yritystutkimus Ry 2017, 74.)

Mikäli yrityksen tulos vaihtelee voimakkaasti tilikausien välillä, riski ylivelkaantumisesta kasvaa. Todennäköisyys siihen, että tappio ylittää oman pääoman arvon kasvaa. Yrityksellä tulee olla riittävästi likvidejä varoja, jotta sen maksuvalmius säilyy. Maksuvalmiuteen vaikuttavat likvidien varojen määrä, velkojen määrä sekä tulorahoituksen määrä. Mikäli yrityksen tulorahoitus vähenee, kasvaa riski, että yrityksen likvidit varat eivät riitä maksuvelvoitteiden suorittamiseen. Yritys, joka ei ole ylivelkainen, voi saada lisärahoitusta joutuessaan rahoitusvaikeuksiin ja näin välttää maksukyvyttömyyden. (Laitinen & Laitinen 2014, 108–109.)

Korona on aiheuttanut osalle tässä opinnäytetyössä tarkastelluista yrityksistä suuria muutoksia vuoden 2020 tilinpäätöksen lukuihin. Yritysten likvidit varat ovat joissain tapauksissa heikentyneet merkittävästi ja sitä kautta yritysten valmius selvittää kaikista maksuista on alentunut. Ylivelkaantumisen riski kasvaa, etenkin kun koronatilanne on edelleen vuonna 2021 vaikea ja tulee vaikuttamaan myös vuoden 2021 tilinpäätöksiin.

Osalla tarkasteltavista yrityksistä ylivelkaantumisriski on noussut vuonna 2020, koska niiden maksuvalmius on heikentynyt merkittävästi.

4.3.1 Quick ratio

Quick ratio eli happotesti mittaa miten hyvin yritys selviää lyhytaikaisista veloistaan rahoitusomaisuudella. (Niskanen & Niskanen 2016, 61). Quick ratio mittaa, miten yritys pystyy nopeakiertoisella omaisuudellaan eli nopeasti rahaksi realisoitavalla omaisuudellaan kattamaan velkansa. Tunnuslukuun ei lasketa mukaan vaihto-omaisuutta, koska sen realisointi on yleensä hidasta ja siihen liittyy epävarmuuksia. Rahoitusomaisuuteen kuuluvat lyhytaikaiset saamiset, rahat ja pankkisaamiset sekä rahoitusarvopaperit. (Visman www-sivut 2021.)

Tunnusluvulla voidaan mitata yrityksen rahoitusaseman kehitystä tilikausien välillä. Quick ratio mittaa tilinpäätöshetken taloudellista tilannetta, se on staattisen maksuvalmiuden tunnusluku, maksuvalmius voi vaihdella tilikauden aikana. Rahoitusomaisuuden likvidiys ja kuranttius on otettava huomioon tunnusluvun tulkinnassa. Quick ration viitearvot ovat yli 1 = Hyvä, 0,5-1 = Tyydyttävä ja alle 0,5 = Heikko. (Asiakastiedon www-sivut 2021; Yritystutkimus Ry 2017, 75).

$$\frac{\text{Rahoitusomaisuus}}{\text{Lyhytaikaiset velat}} = \text{Quick Ratio}$$

4.3.2 Rahoitustulosprosentti

Rahoitustuloksesta selviää, paljonko yritys saa tulorahoitusta. Yrityksen tulisi saada vähintään positiivinen rahoitustulos lyhyelläkin ajanjaksolla, jotta se pystyy kattamaan lainojen lyhennykset, investointien omarahoituksen ja käyttöpääoman lisäyksen sekä omistajien voitonjakotarpeet. Jotta yritys pystyy kehittymään, tulorahoituksen tulisi kattaa vähintään lainojen lyhennykset. (Almatalentin www-sivut 2021.)

Mikäli yritys on joutunut purkamaan likviditeettiään tai ottamaan lisävelkaa kattaakseen juoksevia rahoituskulujaan, tunnusluku on negatiivinen. Negatiivinen tunnusluku tarkoittaa, että yritys ei ole pystynyt kattamaan lainojen lyhennyksiä eikä voitonjakoa tulorahoituksellaan. Rahoitustulos ei kuitenkaan suoraan kuvaa yrityksen kassavirtaa, vaan todellisten kassavirtojen tarkasteluun tulee käyttää kassavirtalaskelmia. Tunnusluvulla voidaan vertailla saman toimialan yrityksiä keskenään. (Almatalentin www-sivut 2021.)

$$\frac{(\text{Tulos} + \text{poistot ja arvonalennukset})}{\text{Liikevaihto}} \times 100 = \text{Rahoitustulosprosentti}$$

4.4 Vakavaraisuus

Vakavaraisuudella mitataan yrityksen rahoitusrakenteen terveyttä ja kestävyyttä sekä miten hyvin yritys selviää pitkäaikaisista sitoumuksistaan. Vakavaraisuutta mitataan tunnusluvuilla, jotka vertaavat oman ja vieraan pääoman suhdetta toisiinsa. Vakavarainen yritys kykenee maksamaan vieraan pääoman ehtoiset korkomaksut pitkällä aikavälillä omalla pääomalla, vaikka tulisi huonoja aikoja. Yritystoimintaa pystytään jatkamaan mahdollisten vaikeuksienkin aikana. (Niskanen & Niskanen 2004, 130.)

Oma ja vieras pääoma ovat menestyneessä yrityksessä tasapainossa keskenään. Pelkästään hyvä kannattavuus ei riitä yrityksen toiminnan ylläpitämiseen. Rahoitusrakenteen on oltava myös terve. Yrityksen toiminta voi tuottaa voittoa, mutta sen kannattavuus voi olla heikko tai sen velkaantuneisuus liian suuri. Tällöin ei pystytä hoitamaan kaikkia velvoitteita kuten lainojen korkoja ja lyhennyksiä. Vakavaraisuutta tarkastellaan rahoitusrakenteen staattisilla ja rahoituksen riittävyyden dynaamisilla mittareilla. (Blummé, Kaarenoja & Suontausta 2007, 39–40.) Vakavarainen yritys on sijoittajille houkutteleva kohde. Sijoittajien avulla yrityksellä on parempia mahdollisuuksia investointeihin ja kasvuun.

4.4.1 Omavaraisuusaste

Omavaraisuusasteella mitataan oman ja vieraan pääoman välistä suhdetta. Sillä kartoitetaan pitkällä aikavälillä vakavaraisuutta, yrityksen kykyä selviytyä sitoumuksistaan ja tappion sietokykyä. Omavaraisuusasteesta ilmenee, kuinka suuri osa yrityksen varallisuudesta on peräisin omasta pääomasta. Vakaalle pohjalle rakennetulla yrityksellä on korkea omavaraisuusaste. (Almatalentin www-sivut 2021.) Tunnusluku sopii kaikille toimialoille.

Omavaraisuusasteen tulkitsemisessa voidaan käyttää harkintaa. Taseen omat varat tarjoavat suojaa yritykselle mahdollisten tappioiden varalle. Hyvin omavarainen yritys kestää heikentyntä kannattavuutta pidempään kuin heikomman omavaraisuuden yritys. Matala omavaraisuus ei välttämättä aiheuta ongelmia, mikäli kannattavuus on vakaata ja kohtuullista, joskin riski on suuri, mikäli kannattavuus heikkenee. (Almatalentin www-sivut 2021.)

Hallitusta velkaantumisesta on yritykselle myös hyötyä. Vieraassa pääomassa voi olla omaa pääomaa pienempi tuottovaatimus ja vieraan pääoman korot ovat myös vähennyskelpoisia tuloverotuksessa. Velkaantumisen vipuvaikutusta voidaan myös hyödyntää, joskin siihen liittyy suurempi riski. Vipuvaikutuksella yrityksen osakekohtaista tuottoa voidaan nostaa, samalla velkaantuneisuusaste kuitenkin nousee.

Kun yritys tekee voittoa tai maksaa velkojaan pois, omavaraisuus kasvaa. Yritys voi kasvattaa omavaraisuuttaan myös korottamalla osakepääomaa tai muita oman pääoman eriä, esim. sijoitettua vapaata omaa pääomaa. Tunnuslukua laskiessa oma pääoma suhteutetaan taseen loppusummaan. (Niskanen & Niskanen 2004, 130-131.) Yritystutkimus Ry:n antamat ohjearvot ovat yli 40 % = Hyvä, 20-40 % = Tyydyttävä ja alle 20 % = Heikko

$$\frac{\text{Oma pääoma}}{\text{Tase yhteensä}} \times 100 = \text{Omavaraisuusaste}$$

4.4.2 Velkaantumisasaste

Velkaantumisasaste mittaa, minkä verran yrityksen taseesta koostuu vieraasta pääomasta. Yritys voi hyödyntää vieraan pääoman tarjoamaa velkavipua, mutta samalla rahoitusriski kasvaa. Liian suuri velkaantuminen on riski yrityksen vakavaraisuudelle ja kannattavuudelle. Velkaantumisasasteen tulisi olla kahden ja neljän välillä. Mikäli tulos on alle kaksi, velkaantumisasaste on hyvä. (Visman www-sivut 2021.)

Hallittu velkaantuminen voi tuottaa yritykselle hyötyä, mikäli sen avulla on mahdollista saada lisää asiakkaita tai toteuttaa jotakin innovatiivista. Yrityksen toiminnan on oltava kuitenkin kannattavaa, jotta velan ottamisesta olisi enemmän hyötyä kuin haittaa. Mikäli yrityksen kassavirta on heikkoa ja tulevaisuus epävarmaa, velkaantuminen tuottaa ongelmia. (Talousverkon www-sivut 2021.)

$$\frac{\text{Vieras pääoma}}{\text{Tase yhteensä}} = \text{Velkaantumisasaste}$$

5 RAVINTOLOIDEN RAJOITUKSET JA TALOUDELLISET TUET EPIDEMIAN AIKANA

5.1 Rajoitukset

Koronavirus alkoi leviämään Kiinan Wuhanissa joulukuussa 2019. Viruksen aiheuttama tauti levisi nopeasti maailmanlaajuisesti epidemiaksi. (Anttila 2021.) Suomen todettiin olevan poikkeusoloissa 13.3.2020 ja valmiuslaki otettiin käyttöön hallituksen ja presidentin yhteisellä päätöksellä. Hallitus teki useita linjauksia koskien rajoitustoimenpiteitä. Ravintoloiden toimintaa rajoitettiin merkittävästi. Kesällä 2020 koronatilanne rauhoittui hetkeksi ja rajoituksia pystyttiin purkamaan. Syksyllä 2020 tilanne kuitenkin jälleen paheni, kun koronaviruksen toinen aalto alkoi. Tilanne pysyi vakaana vuoden 2021 alussa, mutta helmikuun lopussa jouduttiin jälleen rajoitustoimenpiteiden

käyttöön. Suomessa todettiin jälleen 1.3.2021 poikkeusolot ja valmiuslaki otettiin uudelleen käyttöön. (Eduskunnan www-sivut 2021.) Vuoden 2021 kesällä epidemia vaikutti ensin helpottavan, mutta paheni nopeasti jälleen Suomessa. Heinäkuun lopussa rajoitustoimia otettiin taas käyttöön useissa eri maakunnissa. Syksyä kohti tilanne vain heikkeni ja rajoituksia jouduttiin edelleen kiristämään. Syksyn 2021 edetessä rokotuskattavuus laajenee ja joiltakin alueilta rajoituksia on jo pystytty lieventämään. Tilanne kuitenkin elää koko ajan ja tulevaa on mahdoton ennustaa epidemian osalta.

Ravintola-ala kärsii suuresti koronakriisin aikana. Tiukat rajoitustoimenpiteet ovat pakottaneet yrityksiä tekemään muutoksia toimintaansa. Epidemian alussa yritykset olivat pakotettuja jopa sulkemaan ravintolansa väliaikaisesti. Ravitsemusliikkeiden toimintaa rajoitettiin lainsäädännöllä radikaalisti koronaepidemian alkaessa 4.4.-31.5.2020 (Valtioneuvoston www-sivut 2021). Kriisi on pitkittynyt; syksyllä 2021 rajoituksia oli edelleen voimassa rokotuskattavuuden lisääntymisestä huolimatta. Joillakin alueilla rajoituksia on välillä päästy lieventämään. Rajoitustoimenpiteiden kohtuuttoman pitkä jatkuminen aiheuttaa erityisesti matkailu- ja ravintola-alan yrityksille suuria taloudellisia tappioita.

Tartuntatautilain nojalla säädettiin Valtioneuvoston asetus ravitsemisliikkeiden toiminnan väliaikaisesta rajoittamisesta tartuntataudin leviämisen estämiseksi. Rajoitukset ovat vaihdelleet epidemian aikana tartuntamäärien mukana. Yleiset rajoitukset ravintoloille edellyttävät, että asiakkaille annetaan riittävästi informaatiota, jotta he osaat toimia niin, että koronavirustartunnat saadaan ehkäistyä mahdollisimman tehokkaasti. Asiakkailta tulee olla mahdollisuus käsien pesuun ja riittäviin turvaväleihin sekä sisällä että ulkona. Ravintoloiden tulee kiinnittää erityistä huomiota puhtaanapitoon, erityisesti pinnat tulee puhdistaa huolellisesti. (Valtioneuvoston asetus ravitsemisliikkeiden toiminnan väliaikaisesta rajoittamisesta tartuntataudin leviämisen estämiseksi 166/2021, 2 §.) Ravintolan kaikilla asiakkailta on oltava istumapaikka pöydän ääressä. Ravintoloiden on myös huolehdittava siitä, että sisätiloihin ei synny liikaa tungosta ja riittävät etäisyydet säilytetään (Valtioneuvoston asetus ravitsemisliikkeiden toiminnan väliaikaisesta rajoittamisesta tartuntataudin leviämisen estämiseksi 166/2021, 3 §).

5.2 Hyvitys toiminnan rajoittamisesta ja uudelleentyöllistämisen tuki

Hyvityksellä toiminnan rajoittamisesta yrityksen oli mahdollista saada hyvitystä rajoitusvelvoitteiden voimassaolon aikana syntyneistä kustannuksista. Hyvityksen määrä suhteutettiin yrityksen myynnille aiheutuneeseen muutokseen rajoitusvelvoitteiden aikana. Hyvitys maksettiin joukkomaksatuksena ravitsemusalan yrityksille, jotka ovat toimittaneet verottajalle 4/2020 alv-ilmoituksen. (ELY-keskusten kehittämis- ja hallintokeskuksen www-sivut 2021.)

Uudelleentyöllistämisen tuella on tarkoitus auttaa yrityksiä rajoitusten jälkeen toiminnan taas jatkuessa, jotta yritykset pystyvät työllistämään työntekijöitä samalla tasolla kuin koronaepidemiaa edeltävänä aikana. Tukea myönnetään myös vuokratyövoiman tai alihankintana hankitun työn maksuun. (ELY-keskusten kehittämis- ja hallintokeskuksen www-sivut 2021.)

Valtioneuvosto antoi asetuksen ravitsemusyritysten toiminnan rajoitusten hyvitykseksi ja uudelleentyöllistämisen tukemiseksi 4.6.2020. Hyvitys toiminnan rajoituksesta oli haettavissa ELY-keskukselta sekä TE-toimistojen kehittämis- ja hallintokeskukselta 5.6.-31.8.2020 välisenä aikana ja uudelleentyöllistämisen tuki 5.6.-31.10.2020 välisenä aikana. Hyvityksellä pyrittiin tukemaan ravitsemusliikkeitä rajoitustoimenpiteiden vuoksi. Hyvityksiä maksettiin 6 649 yritykselle yhteensä 72,2 miljoonaa euroa sekä hakemusperusteisesti 1 230 yritykselle yhteensä 25,2 miljoonaa euroa. Uudelleentyöllistämistuella tuettiin lomautettujen ja uusien työntekijöiden työllistymistä. Tukea maksettiin 2 980 yritykselle yhteensä 33,9 miljoonaa euroa. (Valtioneuvoston www-sivut 2021.) Tässä opinnäytetyössä kaikki tarkasteltavat yritykset ovat saaneet hyvitystä toiminnan rajoittamisesta ja lähestulkoon kaikki ovat saaneet myös uudelleentyöllistämisen tukea.

5.3 Sulkemiskorvaus

Yrityksillä on mahdollisuus hakea sulkemiskorvausta Valtionkonttorista, mikäli toimitilat on jouduttu sulkemaan lain tai viranomaisen määräyksellä koronaepidemian vuoksi. Tukea voivat hakea ravitsemusliikkeiden lisäksi esim. kuntosalit, sisäleikki- ja uimahallit. Elokuussa 2021 tukea oli mahdollista hakea mikro- ja

pienyrittäjille, jotka työllistivät alle 50 henkilöä. Yli 50 henkilöä työllistäville yrityksille tuki haetaan myöhemmin. Sulkemiskorvauksen saamiseksi yrityksellä tulee olla y-tunnus, yhtiömuodolla ei ole merkitystä, se työllistää alle 50 henkilöä ja ravintola on suljettu valtioneuvoston asetuksella. Asiakastilojen osittainen sulkeminen ei oikeuta sulkemiskorvaukseen. Sulkemiskorvauksen hakeminen alkoi 12.5.2021. Kun yrityksen velvollisuus pitää toimitilat suljettuna päättyy, korvausta on haettava neljän kuukauden kuluessa. (Valtiokonttorin www-sivut 2021.)

Sulkemiskorvausta ei myönnetä, mikäli yritys ei ole merkitty ennakkoperintärekestriin, yritys on laiminlyönyt verojen ilmoittamisvelvollisuuden, yrityksellä on verovelkoja verovelkarekisterissä, yrityksellä on verovelkoja ulosotossa, yritys on asetettu konkurssiin tai asia on vireillä tuomioistuimessa tai mikäli yritys on ollut vaikeuksissa ennen koronaepidemian alkua 31.12.2019. Poikkeuksena ovat pien- ja mikroyritykset, jotka ovat olleet vaikeuksissa ennen 1.1.2020. EU:n yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen 2 artiklan kohdassa 18 on määritelty vaikeuksissa olevan yrityksen kriteerit sulkemiskorvaukselle. (Valtiokonttorin www-sivut 2021.)

5.4 Kustannustuki

Kustannustuen tarkoituksena on tarjota yrityksille taloudellista tukea, jotta ne voivat jatkaa toimintaansa koronaepidemian jälkeen ajautumatta konkurssiin. Yrityksille tarjotaan lisää aikaa kustannusten ja toiminnan sopeuttamiseksi. Yritykset, joiden liikevaihto on laskenut koronaepidemian vuoksi ja joilla on vaikeuksia selvitä palkkakuiluista ja joustamattomista kustannuksista, voivat hakea kustannustukea Valtiokonttorista. (Valtiokonttorin www-sivut 2021.)

Kustannustuen myöntämiseksi edellytetään, että: yrityksellä on y-tunnus; se on ennakkoperintärekestriin; tukikaudella on oltava vähintään 2000 euroa hyväksyttävää kustannuksia ja liikevaihto on laskenut vähintään 30 % vertailuajankohtaan nähden. Liikevaihdon laskussa otetaan huomioon myös toimialan liikevaihdon lasku yrityksen oman liikevaihdon laskun lisäksi. Mikäli toimialan liikevaihto on laskenut vähintään 10 %, yritys on oikeutettu saamaan tukea ilman lisäperusteluja, kun muut ehdot

täytyvät. Ravintolat kuuluvat tähän Valtioneuvoston asetukseen, jonka perusteella tukea voidaan myöntää ilman lisäperusteluja. (Valtiokonttorin www-sivut 2021.)

5.5 Kehittämisyavustus

Kehittämisyavustusta myöntää Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. Kehittämisyavustuksella tuetaan uuden liiketoiminnan luomista, innovaatiotoiminnan vahvistusta sekä pk-yritysten kasvua ja kansainvälistymistä. (Työ- ja elinkeinoministeriön www-sivut 2021.)

Valtioneuvosto teki väliaikaisen muutoksen kehittämisyavustuksen hakemiseen 19.10.-31.12.2020. Asetuksen mukaan kehittämisyavustusta on voitu myöntää väliaikaisena valtiontukena, 800 000 euron enimmäismääränä yritykselle. Kehittämisyavustusta on voitu myöntää myös pienille yrityksille, jotka ovat olleet vaikeuksissa aiemmin kuin 1.1.2020. (Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus 2020.) Osa tässä opinnäytetyössä tarkastelluista yrityksistä on saanut kehittämisyavustusta.

5.6 Pelastamis- ja rakenneuudistustuki

Suomi on ilmoittanut EU:n komissiolle Finnvera Oyj:n pelastamis- ja rakenneuudistustukiohjelman vuonna 2014. Siihen kuuluu pelastamistuki, väliaikainen rakenneuudistustuki ja rakenneuudistustuki. Pelastamistuelle tarjotaan väliaikaista taloudellista tukea pk-yrityksille, jotta ne voivat jatkaa toimintaansa ja ratkaista maksuvalmiusongelmansa. Pelastamistukea tarjotaan, kunnes rakenneuudistus tai selvitystilas suunnitelma on saatu laadittua. Väliaikainen rakenneuudistustuki auttaa pk-yrityksiä maksuvalmiusongelmissa ja jatkamaan toimintaansa rajatun ajanjakson aikana, jolloin suunnitellaan elinkelpoisuuden palauttamista pitkällä aikavälillä. Rakenneuudistustuelle autetaan pk-yrityksiä tekemään rakenneuudistussuunnitelma, jotta elinkelpoisuus palautuu pitkällä aikavälillä. (Finnvera 2015.)

6 TILINPÄÄTÖSANALYYSI

6.1 Valitut yritykset

Tässä opinnäytetyössä tarkasteltavista yrityksistä kaikki toimivat Satakunnassa (Raumalla ja Porissa). Kaikki yritykset ovat pien- tai mikroyrityksiä. Kaikki yritykset ovat ruokaravintoloita: osa yrityksistä on lounasravintoloita ja osa iltaravintoloita. Anniskeluravintolat rajattiin pois, koska niiden toiminta eroaa ruokaravintoloista. Ravintoloita valittiin kuusi kappaletta, jotta pystyttiin tarkastelemaan hieman laajemmin alan tunnuslukujen muutoksia koronaepidemian aikana. Yritysten tilinpäätökset on ostettu patenti- ja rekisterihallitukselta.

Tilinpäätöksistä on poimittu tunnuslukuihin tarvittavat luvut, joitakin lukuja on yhdistetty tunnuslukujen laskemiseksi. Korolliseen vieraaseen pääomaan on laskettu sekä pitkäaikaisen että lyhytaikaisen vieraan pääoman lainat rahoituslaitoksilta. Rahoitusomaisuuteen on laskettu lyhytaikaiset saamiset, rahat ja pankkisaamiset sekä rahoitusarvopaperit. Kaikki yritykset ovat saaneet taloudellisia tukia, jotka on mainittu niiden liitetiedoissa. Kaikki eivät kuitenkaan maininneet tukien määrää, joten tukien vaikutusta ei pystytä suoraan tarkastelemaan. Pelkistä tilinpäätöksistä ei pystytty saamaan kaikkea informaatiota.

6.2 Yritys A

Yritys A tarjoaa lounasta ja aamiaista. Ilta-aikaan se on suljettu. Ravintola A sijaitsee Porissa. Yrityksen tilikausi on kalenterivuosi.

Taulukkoa 1 silmäilemällä huomio kiinnittyy siihen, että yritys A on poikkeuksellisesti kasvattanut liikevaihtoaan ja tilikauden voittoaan vuodesta 2019 vuoteen 2020. Vuonna 2019 liikevaihto laski, mutta voitto kasvoi. Oma pääoma on kaikkina vuosina negatiivinen, koska yritys on tehnyt tappiota aiempina tilikausina. Lyhytaikainen vieras pääoma on kasvanut jonkun verran. Vieras pääoma on kuitenkin kokonaisuudessaan laskenut jokaisena vuonna. Taseen loppusumma laski vuonna 2019, mutta nousi vuonna 2020.

Taulukko 1. Yritys A:n tilinpäätöksen lukuja vuosilta 2018-2020

Vuosi	2018	2019	2020
Liikevaihto	296 439,74	272 645,25	327 342,52
Liikevoitto (-tappio)	5 927,43	12 246,26	12 286,05
Tilikauden voitto (-tappio)	2 154,22	7 491,80	10 966,89
Oma pääoma	- 42 676,76	- 35 184,96	- 24 218,07
Vieras pääoma	97 605,53	79 078,39	74 462,34
Korollinen vieras pääoma	82 941,09	61 764,57	55 375,11
Lyhytaikainen vieras pääoma	35 840,96	38 490,34	44 645,34
Tase yhteensä	54 928,77	43 893,43	50 244,54
Rahoitusomaisuus	4 950,04	6 498,93	15 592,22
Poistot ja arvonalennukset	13 085,88	12 162,96	11 640,79

Taulukosta 2 ilmenee, että yritys A:n voittomarginaali on kasvanut koko ajan (myös vuonna 2020). Voittomarginaali vaihtelee yleensä 1-2 % välillä: vuonna 2018 se oli heikko, mutta muina tarkasteltavina vuosina se oli hyvä. Voittomarginaaliprosentti on joka vuosi kasvanut yrityksen liikevaihdon ja tuloksen nousun ansiosta. Liikevoittoprosentti nousi vuonna 2019, mutta sen sijaan vuonna 2020 liikevoittoprosentti laski. Liikevoittoprosentti on kaikkina vuosina alle 5 %, joten se voidaan tulkita heikoksi. Yrityksen liikevaihto on kasvanut joka vuosi, liikevoitto kasvoi vuonna 2019 mutta pysyi samalla tasolla vuonna 2020, jonka vuoksi liikevoittoprosentti kasvoi siis vuonna 2019 ja laski vuonna 2020.

Taulukko 2. Yritys A:n kannattavuuden tunnuslukuja vuosilta 2018-2020

Kannattavuus			
Vuosi	2018	2019	2020
Voittomarginaali %	0,7	2,7	3,4
Liikevoitto %	2,0	4,5	3,8
Sijoitetun pääoman tuotto %	5,4	28,2	35,2
Käyttökate %	6,4	9,0	7,3

Käyttökateprosentti on hieman parempi joka vuosi (2018, 2019 ja 2020) kuin ravintola-alalla keskimäärin. Se nousi vuonna 2019, koska yrityksen liikevaihto nousi. Käyttökateprosentti laski hieman vuonna 2020. Sijoitetun pääoman tuotto oli vuonna 2018 heikon rajalla, kun taas vuosina 2019 ja 2020 se on noussut vahvaksi. Sijoitetun pääoman tuotto katsotaan heikoksi, mikäli se on alle 5 %. Yrityksen tulos on noussut joka vuonna (248 % vuonna 2019 ja 46 % vuonna 2020). Yrityksen oma pääoma on

noussut ja korollinen vieras pääoma taas laskenut joka vuonna. Yritys A on saanut valtion tukea, mm. hyvityksen toiminnan rajoittamisesta, joka on osaltaan vaikuttanut tunnuslukuihin positiivisesti. Tuen määrää ei ole kerrottu, joten sen vaikutusta ei pystytä tarkastelemaan tarkemmin.

Taulukosta 3 selviää, että yritys A:n quick ratio tunnusluku on heikko kaikkina tarkasteltavina vuosina (alle 0,5). Yritys A ei pystyisi selviytymään lyhytaikaisista veloistaan rahoitusomaisuudellaan. Vuonna 2020 yrityksen lyhytaikaiset saamiset ovat kasvaneet huomattavan paljon, samoin kuin rahat ja pankkisaamiset. Samaan aikaan myös lyhytaikainen vieras pääoma on noussut jonkin verran, joten tunnusluku ei ole päässyt nousemaan edes tyydyttävälle tasolle vaan on edelleen heikko. Rahoitustulos on positiivinen ja tulokset ovat paremmat kuin keskimäärin ravintoloilla kaikkina vuosina, koska yrityksen tulos ja liikevaihto ovat nousseet joka vuonna sekä poistot ja arvonalennukset ovat vähentyneet.

Taulukko 3. Yritys A:n likviditeetin tunnuslukuja vuosilta 2018-2020

Likviditeetti			
Vuosi	2018	2019	2020
Quick ratio	0,1	0,2	0,3
Rahoitustulos %	5,1	7,2	6,9

Taulukosta 4 käy ilmi, että yritys A:n omavaraisuusaste on ollut kaikkina vuosina negatiivinen, koska yrityksen oma pääoma on ollut negatiivinen. Yritys A on tehnyt aiempina tilikausina tappiota, jonka vuoksi oma pääoma on negatiivinen, joskin hieman parantunut joka vuonna. Omavaraisuusaste on siis todella heikko joka vuonna. Heikko omavaraisuusaste on riski yrityksen taloudelle. Huonot ajat syövät yrityksen omaa pääomaa. Yritys A:n velkaantumisaste on hyvällä tasolla (alle 2) kaikkina vuosina; velkaantumisaste on jopa laskenut vuodesta 2019 vuoteen 2020.

Taulukko 4. Yritys A:n vakavaraisuuden tunnuslukuja vuosilta 2018-2020

Vakavaraisuus			
Vuosi	2018	2019	2020
Omavaraisuusaste %	-77,7	-80,2	-48,2
Velkaantumisaste	1,8	1,8	1,5

Yritys A on kokonaisuutena tarkastellen selviytynyt vuodesta 2020 melko hyvin ravintola-alan keskiarvoon verrattuna, vaikka sen pääomarakenne on heikko. Yritys A sai vuonna 2020 hyvitystä toiminnan rajoittamisesta, mutta sen määrää ei ole kerrottu, joten sen vaikutusta yrityksen tunnuslukuihin ei voida tarkastella. Yritys on tehnyt aiempina tilikausina tappiota, jonka vuoksi sen oma pääoma on negatiivinen, mutta tarkasteltavina vuosina yritys on tehnyt voittoa ja parantanut tulostaan joka vuosi (myös vuonna 2020 koronaepidemiasta huolimatta). Yrityksen oma pääoma on kuitenkin negatiivinen, joten yrityksellä kestää vielä useampi vuosi saada oman pääoman käännettyä positiiviseksi. Vieraan pääoman määrä on ollut laskussa joka vuosi, myös vuonna 2020. Lyhytaikainen vieras pääoma sen sijaan nousi vuonna 2020. Velkaantumistaso on kuitenkin hyvällä tasolla. Omavaraisuus sen sijaan on erittäin heikko. Tämä vaarantaa yrityksen taloutta ja heikentää sen mahdollisuuksia selvitä huonommista ajoista tulevaisuudessa.

Yrityksen rahoitusomaisuus on noussut joka vuonna. Yrityksen likviditeetti on kohutuullisella tasolla. Yrityksen kannattavuus kokonaisuutena tarkastellen nousi vuonna 2020. Sen liikevaihto ja tilikauden voitto kasvoivat jokaisena vuonna. Yrityksen parantunut kannattavuus on auttanut yritystä selviämään heikosta pääomarakenteesta huolimatta. Yritys A arvioi tilinpäätöksessään, että ei vielä voi tehdä johtopäätöksiä, miten koronavirusepidemia lopulta vaikuttaa yritykseen ja sen toimintaan, koska ei vielä tiedetä, kauanko epidemia vielä jatkuu.

6.3 Yritys B

Yritys B on porilainen lounasravintola, joka toimii kahdessa eri toimipisteessä. Yritys B:n tilikausi vaihtuu maaliskuussa, joten aivan koko vuosi 2020 ei näy sen tilinpäätöksessä. Koronakriisin vaikutukset ja rajoitukset alkoivat vasta maaliskuussa, joten suurimmat vaikutukset ovat näkyvillä tilinpäätöksessä.

Taulukosta 5 ilmenee selkeästi, että vuosi 2020 on ollut huomattavasti heikompi kuin edeltävät vuodet yritys B:lle. Liikevaihto ja tilikauden voitto heikentyivät merkittävästi (liikevaihto laski 46 % ja tilikauden voitto laski 75,95 %). Yrityksen oma pääoma

on kuitenkin säilynyt vahvana ja vieraan pääoman määrä on vähentynyt jatkuvasti. Yritys B:n tase on ollut vahva kaikkina vuosina, ja pääomarakenne säilynyt terveenä. Yrityksellä ei ole minään vuonna ollut pitkäaikaista korollista velkaa. Vahvan oman pääoman ansiosta vieraan pääoman määrää ei ole tarvinnut nostaa. Yritys B:llä on erittäin runsas rahoitusomaisuus (89 % taseen loppusummasta vuonna 2020).

Taulukko 5. Yritys B:n tilinpäätöksen lukuja vuosilta 2018-2020

Vuosi	2018	2019	2020
Liikevaihto	382 613,21	350 075,15	190 021,89
Liikevoitto (-tappio)	76 488,97	69 423,05	15 535,78
Tilikauden voitto (-tappio)	61 171,94	55 479,85	13 343,79
Oma pääoma	313 286,23	338 766,08	322 109,87
Vieras pääoma	38 429,48	23 156,13	18 921,78
Korollinen vieras pääoma	-	-	-
Lyhytaikainen vieras pääoma	38 429,48	23 156,13	18 921,78
Tase yhteensä	351 715,71	361 922,21	341 031,65
Rahoitusomaisuus	318 737,49	318 036,66	302 656,41
Poistot ja arvonalennukset	9 475,45	7 106,58	5 437,18

Taulukosta 6 ilmenee, että yritys B:n voittomarginaali oli vuosina 2018 ja 2019 erittäin hyvä. Myös vuonna 2020 se on hyvällä tasolla ravintola-alan mittakaavalla. Liikevoittoprosentti oli vuosina 2018 ja 2019 hyvä, mutta vuonna 2020 tyydyttävällä tasolla. Sijoitetun pääoman tuotto oli hyvä ennen vuotta 2020, mutta vuonna 2020 tunnusluku on heikko ja laski alle alan keskiarvon. Käyttökateprosentti on ollut vahva: vielä 2020 se on hyvällä tasolla ja yli ravintola-alan keskiarvon (6,6), vaikka se on laskenut huomattavasti. Yritys B:n kannattavuus on heikentynyt merkittävästi koronaepidemian vuoksi, mutta sen kannattavuus on kuitenkin vielä 2020 tyydyttävällä tasolla kokonaisuutena tarkastellen.

Taulukko 6. Yritys B:n kannattavuuden tunnuslukuja vuosilta 2018-2020

Kannattavuus			
Vuosi	2018	2019	2020
Voittomarginaali %	16,0	15,8	7,0
Liikevoitto %	20,0	19,8	8,2
Sijoitetun pääoman tuotto %	19,5	16,4	4,1
Käyttökate %	22,5	21,9	11,0

Yritys B:n likviditeetin tunnuslukuja on kuvattu taulukossa 7. Taulukosta 7 ilmenee, että quick ratio ja rahoitustulos ovat erittäin vahvat kaikkina vuosina. Yritys B:n lyhytaikainen vieras pääoma on vähentynyt jokaisena vuotena, ja rahoitusomaisuus on pysynyt vahvana. Yritys B:n rahoitusomaisuus koostuu suurelta osin rahoitusarvopapereista, joiden arvo on säilynyt melko samalla tasolla vuonna 2020. Vaikka rahoitustulos on laskenut vuonna 2020, se on silti edelleen hyvällä tasolla.

Taulukko 7. Yritys B:n likviditeetin tunnuslukuja vuosilta 2018-2020

Likviditeetti			
Vuosi	2018	2019	2020
Quick ratio	8,3	13,7	16,0
Rahoitustulos %	18,5	17,9	9,9

Yritys B:llä on runsaasti likvidejä eli nopeasti rahaksi muutettavaa omaisuutta. Rahoitusomaisuus koostuu pääasiassa rahoitusarvopapereista. Yritys B:llä on myös taseeseen suhteutettuna vähän vierasta pääomaa ja se on ollut koko ajan laskusuunnassa. Yritys B:n kassavalmius ja rahoituspuskurien tila on hyvä. Yritys B:n quick ratio on huomattavan korkea, joka voi viitata siihen, että yrityksessä saatetaan käyttää kassavaroja tehottomasti.

Taulukosta 8 ilmenee, että yritys B:n omavaraisuusaste on todella hyvällä tasolla kaikkina vuosina (yli 40 %). Velkaantumisaste on jokaisena vuonna myös erittäin hyvä. Velkaantumisasteen tulisi olla 2-4 välillä. Yritys B:llä se on huomattavan pieni (0,1 kaikkina vuosina). Vieras pääoma on ollut laskussa jokaisena vuonna. Yrityksellä ei ole minään vuonna korollista vierasta pääomaa ja vieras pääoma koostuu vain lyhytaikaisesta vieraasta pääomasta. Yrityksen oma pääoma ei ole vähentynyt paljoakaan vuonna 2020 eli yritys ei ole joutunut käyttämään omaa pääomaansa, vaikka sen kannattavuus on heikentynyt.

Taulukko 8. Yritys B:n vakavaraisuuden tunnuslukuja vuosilta 2018-2020

Vakavaraisuus			
Vuosi	2018	2019	2020
Omavaraisuusaste %	89,1	93,6	94,5
Velkaantumisaste	0,1	0,1	0,1

Yritys B on selvinnyt kohtuullisen hyvin vuonna 2020 kokonaisuutena tarkastellen. Vaikka yrityksen liikevaihto ja tilikauden voitto ovat heikentyneet huomattavasti vuonna 2020, sen maksuvalmius ja vakavaraisuus ovat edelleen hyvällä tasolla kokonaisuutena, huolimatta siitä, että jotkut tunnusluvut ovat heikentyneet. Yrityksellä on ollut jo aiempina vuosina erittäin vahva omavaraisuusaste, eikä pitkäaikaista korollista velkaa ollut. Yrityksellä on vahva tase ja vahva pääomarakenne. Yrityksen vahva oma pääoma ja hyvä likviditeetti on suojannut yritystä vaikean ajan yli, vaikka kannattavuus laski merkittävästi.

Yritys B on myös saanut vuonna 2020 ELY-keskuksen Mara-hyvitystä sekä valtion hyvityksen asiakastilojen suljettuna pitämisestä ja lisäksi valtionkonttorin myöntämää kustannustukea sekä uudelleentyöllistämisen tukea. Yrityksen saadut tuet vuonna 2020 ovat yhteensä 36 902, 61 euroa, joten niillä on ollut huomattava merkitys yrityksen tunnusluvuille. Ilman tukia yrityksen tulos olisi ollut tappiollinen ja tunnusluvut huomattavasti heikompia. Yritys B uskoo selviänsä koronavirusepidemiasta, vaikka se on heikentänyt yrityksen kannattavuutta. Koronaepidemian jatkuessa yritys B suunnittelee sopeuttavansa kustannuksia. Yritys B:n johto kertoo yrityksen tilinpäätöksen liitteissä uskovansa, että epidemian päätyttyä yrityksen liikevaihto kasvaa.

6.4 Yritys C

Yritys C on ravintola Porissa. Se tarjoaa lounasta ja on auki myös iltaisin. Lisäksi se tarjoaa kokoustiloja. Yritys C:n tilikausi on kalenterivuosi.

Taulukosta 9 ilmenee, että yritys C on tehnyt jokaisena vuonna tappiota, joskin tappion määrä on pienentynyt jokaisena vuonna (myös vuonna 2020). Yrityksen korollinen vieras pääoma on vähentynyt kokonaan vuonna 2020, lyhytaikainen vieras pääoma on vaihdellut, vuonna 2019 se on laskenut ja vuonna 2020 se on noussut. Tase on pienentynyt jokaisena vuonna. Oma pääoma on laskenut jokaisena vuonna. Myös vieraan pääoma määrä on laskenut joka vuosi.

Taulukko 9. Yritys C:n tilinpäätöksen lukuja vuosilta 2018-2020

Vuosi	2018	2019	2020
Liikevaihto	811 134,32	815 140,61	629 398,53
Liikevoitto (-tappio)	- 40 469,97	- 16 091,03	- 5 083,92
Tilikauden voitto (-tappio)	- 43 951,76	- 18 158,87	- 6 569,60
Oma pääoma	150 391,77	132 232,90	125 663,30
Vieras pääoma	157 748,98	143 823,86	101 921,33
Korollinen vieras pääoma	50 000,00	50 000,00	-
Lyhytaikainen vieras pääoma	107 748,98	93 823,86	101 921,33
Tase yhteensä	308 140,75	276 056,76	227 584,63
Rahoitusomaisuus	84 948,18	109 964,17	102 016,01
Poistot ja arvonalennukset	14 029,45	55 992,21	45 196,01

Taulukossa 10 on kuvattu yritys C:n kannattavuuden tunnuslukuja. Yritys C:n lähes tulkoon kaikki kannattavuuden tunnusluvut ovat negatiivisia, koska yritys on tehnyt joka vuosi tappiota. Tunnusluvut ovat kuitenkin parantuneet jokaisena vuonna, vaikka melkein kaikki ovat edelleen heikkoja. Kannattavuuden tunnusluvuista ainoastaan käyttökateprosentti on noussut kohtuulliselle tasolle vuonna 2020. Kannattavuuden tunnuslukujen mukaan yrityksen kannattavuus on ollut heikkoa jokaisena vuonna, joskin hieman parantunut vuosien mittaan. Yrityksen kulut ovat olleet suuremmat kuin tuotot eli yritys ei ole saanut käännettyä toimintaansa voitolliseksi. Tappion määrä on silti vähentynyt joka vuosi (59 % vuonna 2019 ja 64 % vuonna 2020).

Taulukko 10. Yritys C:n kannattavuuden tunnuslukuja vuosilta 2018-2020

Kannattavuus			
Vuosi	2018	2019	2020
Voittomarginaali %	-5,4	-2,2	-1,0
Liikevoitto %	-5,0	-2,0	-0,8
Sijoitetun pääoman tuotto %	-21,9	-10,0	-5,2
Käyttökate %	-3,3	4,9	6,4

Taulukosta 11 ilmenee, että yritys C:n quick ratio on ollut hyvä tai tyydyttävä kaikkina vuosina (yli 1 hyvä ja 0,5-1 tyydyttävä). Vuonna 2020 se on hyvän ja tyydyttävän rajoilla, vaikka se onkin hieman laskenut vuodesta 2019, jolloin se oli hyvä. Quick ratio on ollut ravintola-alan keskiarvojen yläpuolella joka vuonna. Yritys C:n vieras pääoma laski huomattavasti vuonna 2020, mutta rahoitusomaisuus laski myös. Tämän vuoksi quick ratio heikentyi.

Taulukko 11. Yritys C:n likviditeetin tunnuslukuja vuosilta 2018-2020

Likviditeetti			
Vuosi	2018	2019	2020
Quick ratio	0,8	1,2	1,0
Rahoitustulos %	-3,7	4,6	6,1

Rahoitustulos on ollut negatiivinen eli heikko ainoastaan vuonna 2018. Muina vuosina se on ollut positiivinen ja jopa noussut vuonna 2020. Rahoitustulos on vuosina 2019 ja 2020 ravintola-alan keskiarvojen yläpuolella. Yritys C:n poistot ja arvonalennukset nousivat huomattavasti vuonna 2019 (299 %) ja laskivat melko paljon vuonna 2020 (19 %). Nettotulos on ollut joka vuosi negatiivinen, mutta parantunut hieman joka vuosi.

Taulukosta 12 ilmenee, että yritys C:n omavaraisuusaste on ollut joka vuosi hyvä (yli 40 %). Oman pääoman määrä on laskenut joka vuosi. Tämä johtuu siitä, että yritys C on tehnyt tappiota joka vuosi, tappio syö yrityksen omaa pääomaa. Yrityksen sijoitetun vapaan oman pääoman rahaston määrä on ollut joka vuosi sama.

Taulukko 12. Yritys C:n vakavaraisuuden tunnuslukuja vuosilta 2018-2020

Vakavaraisuus			
Vuosi	2018	2019	2020
Omavaraisuusaste %	48,8	47,9	55,2
Velkaantumisaste	0,5	0,5	0,4

Velkaantumisaste on ollut yritys C:llä hyvällä tasolla joka vuonna ja se on hieman laskenut vuonna 2020. Yrityksellä ei enää vuonna 2020 ole ollut lainkaan korollista vierasta pääomaa. Lyhytaikainen vieras pääoma sen sijaan nousi vuonna 2020, mutta velkaantumisaste on silti hyvä, alle 2.

Yritys C:n liikevaihto on laskenut huomattavasti vuonna 2020 (23 %). Yritys C on tehnyt jokaisena tarkasteltavana tilikautena tappiota, joskin tappion määrä on pienentynyt joka vuonna. Yrityksen oma pääoma on siis laskenut joka vuonna, mutta myös vieraan pääoman määrä on laskenut. Yritys C:n kannattavuus on ollut heikko kaikkina vuosina, vaikka se on hieman parantanut tulostaan joka vuosi.

Yritys C:llä on melko vahva rahoitusomaisuus, vaikka lyhytaikainen vieras pääoma on pysynyt myös melko korkeana. Yritys C on siis saanut pidettyä kassavalmiuden ja rahoituspuskurit melko hyvällä tasolla, vaikka kannattavuus on ollut heikko. Yritys C:n maksuvalmius on näiden tunnuslukujen valossa kokonaisuutena tarkastellen hyvällä tasolla ja lähellä ravintoloiden keskiarvoja Finnveran tilinpäätöstilastojen mukaan.

Pääomarakenne on ollut terve. Yrityksen maksuvalmius on ollut hyvällä tasolla, jonka ansiosta yritys on selvinnyt huonosta kannattavuudesta huolimatta. Yritys C on saanut vuonna 2020 ELY-keskuksen Mara-hyvitystä toiminnan rajoittamisesta sekä uudelleentyöllistämisen tukea ja Business Finlandin avustusta. Yrityksen saamat tuet olivat vuonna 2020 yhteensä 68 841, 58 euroa. Niillä on siis ollut huomattava vaikutus yrityksen tilinpäätökseen. Yritys C on kuitenkin tuista huolimatta tehnyt tappiota vuonna 2020. Ilman tukia tappion määrä olisi huomattavasti suurempi. Yritys C:n liikevaihto on laskenut koronavirusepidemian takia. Yritys C jatkaa edelleen ehkäiseviä toimia. Yritys C kertoo tilinpäätöksensä liitetiedoissa, että tilanteeseen reagoitiin nopeasti jo vuonna 2020.

6.5 Yritys D

Yritys D on ravintola Porissa, joka tarjoaa sekä lounasta että illallista. Yrityksen tilikausi on kalenterivuosi.

Taulukosta 13 ilmenee, että Yritys D:n liikevaihto on laskenut jo ennen koronaepidemiaa edeltävänä vuonna 2019, vuonna 2020 se laski huomattavasti. Yrityksen tulos on kuitenkin vielä vuonna 2020 positiivinen, yritys tekee vielä hieman voittoa, vaikka trendi on laskusuuntainen ja voitto laski merkittävästi vuonna 2020. Yrityksen oma pääoma on pienentynyt erityisesti vuonna 2020, vieraan pääoman määrä on kasvanut merkittävästi.

Taulukko 13. Yritys D:n tilinpäätöksen lukuja vuosilta 2018-2020

Vuosi	2018	2019	2020
Liikevaihto	868 508,07	790 280,26	635 735,78
Liikevoitto (-tappio)	44 696,18	14 739,12	5 988,06
Tilikauden voitto (-tappio)	34 449,19	8 323,36	684,82
Oma pääoma	305 411,12	299 934,48	229 643,70
Vieras pääoma	145 052,07	155 170,44	395 870,15
Korollinen vieras pääoma	52 616,41	68 315,91	88 225,87
Lyhytaikainen vieras pääoma	110 557,70	110 014,85	185 545,21
Tase yhteensä	450 463,19	455 104,92	625 513,85
Rahoitusomaisuus	107 965,20	90 021,21	67 891,68
Poistot ja arvonalennukset	34 576,98	19 747,55	48 733,60

Taulukosta 14 ilmenee, että yritys D:n voittomarginaaliprosentti on ollut hyvällä tasolla vuonna 2018 (yli 2 %), vuonna 2019 kohtuullinen mutta vuonna 2020 se on todella heikko (alle 1 %). Liikevoittoprosentti on vuonna 2018 ollut tyydyttävän alarajoilla, mutta vuosina 2019 ja 2020 liikevoittoprosentti oli heikko. Sijoitetun pääoman tuottoprosentti oli vuonna 2018 tyydyttävällä tasolla, mutta vuosina 2019 ja 2020 heikko. Käyttökateprosentti on vaihdellut: vuonna 2019 se laski, mutta vuonna 2020 käyttökateprosentti nousi hyvälle tasolle ja ravintola-alan keskiarvon yläpuolelle.

Taulukko 14. Yritys D:n kannattavuuden tunnuslukuja vuosilta 2018-2020

Kannattavuus			
Vuosi	2018	2019	2020
Voittomarginaali %	4,0	1,1	0,1
Liikevoitto %	5,1	1,9	0,9
Sijoitetun pääoman tuotto %	9,6	2,3	0,2
Käyttökate %	9,1	4,4	8,6

Taulukosta 15 käy ilmi, että yritys D:n quick ratio oli hyvä vuonna 2018, tyydyttävä vuonna 2019 ja heikko vuonna 2020. Quick ratio on ollut kaikkina vuosina hieman ravintola-alan keskiarvojen yläpuolella. Yritys D:n rahoitusomaisuus on laskenut jokaisena vuonna, ja lyhytaikainen vieras pääoma on noussut merkittävästi vuodesta 2019 vuoteen 2020. Näiden muutosten vuoksi yrityksen maksuvalmius on heikentynyt.

Taulukko 15. Yritys D:n likviditeetin tunnuslukuja vuosilta 2018-2020

Likviditeetti			
Vuosi	2018	2019	2020
Quick ratio	1,0	0,8	0,4
Rahoitustulos %	7,9	3,6	7,8

Rahoitustulosprosentti on ollut kaikkina vuosina positiivinen ja hieman ravintoloiden keskiarvojen yläpuolella, paitsi vuonna 2019 heikompi kuin muina vuosina ja keskiarvon alapuolella. Poistot ja arvonalentumiset olivat vuonna 2019 pienemmät kuin vuosina 2018 ja 2020, jonka vuoksi rahoitustulos on vuonna 2019 heikompi kuin muina vertailtavina vuosina.

Taulukon 16 mukaan yritys D:n omavaraisuusaste oli vuosina 2018 ja 2019 hyvä. Vuonna 2020 se laski tyydyttävälle tasolle. Yrityksen oma pääoma on laskenut joka vuosi (vuonna 2020 huomattavasti). Edellisten tilikausien voitto pieneni huomattavasti vuonna 2020 yrityksen taseessa.

Taulukko 16. Yritys D:n vakavaraisuuden tunnuslukuja vuosilta 2018-2020

Vakavaraisuus			
Vuosi	2018	2019	2020
Omavaraisuusaste %	67,8	65,9	36,7
Velkaantumisaste	0,3	0,3	0,6

Yrityksen velkaantumisaste on noussut joka vuosi, mutta se on edelleen hyvällä tasolla (alle 2). Yrityksen vieraan pääoman määrä on noussut joka vuonna. Erityisesti vuonna 2020 se nousi merkittävästi, lyhytaikainen vieras pääoma nousi huomattavan paljon. Tämän vuoksi yrityksen velkaantumisaste nousi vuonna 2020.

Kokonaisuutena tarkastellen yritys D:n kannattavuus on ollut jatkuvassa laskussa ja vuonna 2020 heikolla tasolla. Yrityksen liikevaihto ja tilikauden voitto laskivat merkittävästi vuonna 2020. Tämä vaikuttaa yrityksen toimintaan ja heikentää sen taloutta. Yrityksen maksuvalmius on säilynyt kohtuullisena. Quick ratio on heikentynyt mutta rahoitustulosprosentti vastaavasti noussut. Yrityksen likviditeetti on hieman ravintola-alan keskiarvojen yläpuolella.

Yrityksen pääomarakenne on heikentynyt vuonna 2020. Edellisten tilikausien voitot ovat joka vuosi pienentyneet ja syöneet yrityksen omaa pääomaa. Yrityksen tulevaisuus vaikuttaa vaikealta näiden tunnuslukujen valossa. Yrityksen kannattavuus on heikentynyt merkittävästi, ja yrityksen pääomarakenne on myös huonontunut. Maksuvalmius on vielä kohtuullisella tasolla, mutta yrityksen taloudellinen tilanne on kokonaisuutena tarkastellen heikentynyt merkittävästi.

Yritys D on saanut vuonna 2020 Business Finlandin kehitysrahoitusta liiketoiminnan häiriötilanteen vuoksi sekä ravitsemisyriyten uudelleentyöllistämisen tukea ja hyvitystä toiminnan rajoittamisesta. Näiden määrää ei ole eritelty tilinpäätöksen liitetiedoissa. Yritys D arvioi tilinpäätöksen liitetiedoissa, että yrityksen kannattavuus ja toimintaedellytykset ovat laskeneet merkittävästi koronaepidemian vuoksi ja yritys D arvioi sen vaikuttavan myös vuonna 2021. Yritys D on tehnyt vuonna 2020 sopeuttamistoimenpiteitä lomauttamalla henkilökuntaa ja myymällä take away-ruokaa.

6.6 Yritys E

Yritys E sijaitsee Raumalla. Se tarjoaa sekä lounasta että illallista. Yritys E:n tilikausi vaihtuu lokakuussa, joten aivan koko vuosi 2020 ei näy sen tilinpäätöksessä.

Taulukko 17 kuvaa yritys E:n tilinpäätöksen lukuja. Näistä käy ilmi, että liikevaihto laski vuonna 2019, mutta nousi poikkeuksellisen paljon vuonna 2020, erityisesti ravintola-alan yrityksiin yleisesti verrattuna. Yrityksen tilikauden voitto nousi myös huomattavasti vuonna 2020. Oma pääoma on ollut nousussa joka vuonna. Vieras pääoma nousi vuonna 2019 ja laski vuonna 2020 merkittävästi. Korollista vierasta pääomaa on ollut vain vuonna 2018. Yrityksen rahoitusomaisuus nousi vuonna 2020 merkittävästi.

Taulukko 17. Yritys E:n tilinpäätöksen lukuja vuosilta 2018-2020

Vuosi	2018	2019	2020
Liikevaihto	2 857 464,50	1 889 099,20	2 581 051,78
Liikevoitto (-tappio)	518 885,64	435 151,13	512 159,12
Tilikauden voitto (-tappio)	416 743,98	347 344,62	416 503,74
Oma pääoma	2 830 736,45	2 914 652,11	3 115 155,85
Vieras pääoma	163 331,41	227 304,65	167 608,92
Korollinen vieras pääoma	17 203,23	-	-
Lyhytaikainen vieras pääoma	163 331,41	227 304,65	167 608,92
Tase yhteensä	2 994 067,86	3 141 956,76	3 282 764,77
Rahoitusomaisuus	427 450,79	532 906,26	1 431 023,57
Poistot ja arvonalennukset	192 061,84	190 724,90	170 553,27

Taulukosta 18 ilmenee, että yritys E:n voittomarginaaliprosentti on ollut vahva jokaisena vuonna. Vuonna 2019 se oli hieman korkeampi kuin vuosina 2018 ja 2020. Liikevoittoprosentti on myös ollut erittäin hyvä kaikkina vuosina. Sijoitetun pääoman tuotto oli vuonna 2018 lähellä hyvää ja kaikkina tarkasteltavina vuosina se on ollut tyydyttävällä tasolla. Käyttökateprosentti on ollut myös erittäin hyvä kaikkina vuosina. Kokonaisuutena tarkastellen yrityksen kaikki kannattavuuden tunnusluvut ovat erittäin hyvät edelleen vuonna 2020, vaikka ovatkin hieman laskeneet.

Taulukko 18. Yritys E:n kannattavuuden tunnuslukuja vuosilta 2018-2020

Kannattavuus			
Vuosi	2018	2019	2020
Voittomarginaali %	14,6	18,4	16,1
Liikevoitto %	18,2	23,0	19,8
Sijoitetun pääoman tuotto %	14,6	11,9	13,4
Käyttökate %	24,9	33,1	26,5

Yritys E:n likviditeetin tunnusluvut, jotka ovat kuvattu taulukossa 19, olivat myös kaikkina vuosina erittäin hyvät. Quick ratio on jopa noussut merkittävästi vuonna 2020 (270 %). Myös rahoitustulosprosentti on huomattavasti ravintoloiden keskiarvon yläpuolella; ravintoloiden rahoitustulos oli vuonna 2018 keskimäärin 4,4 %, vuonna 2019 4,1 % ja vuonna 2020 5,2 %.

Taulukko 19. Yritys E:n likviditeetin tunnuslukuja vuosilta 2018-2020

Likviditeetti			
Vuosi	2018	2019	2020
Quick ratio	2,6	2,3	8,5
Rahoitustulos %	21,3	28,5	22,7

Yritys E:n maksuvalmius on erittäin vahva jokaisena vuotena. Quick ratio on noussut vuodesta 2019 vuoteen 2020. Rahoitustulos on hieman laskenut, mutta se on silti erittäin vahva edelleen. Yrityksen lyhytaikainen vieras pääoma nousi vuodesta 2018 vuoteen 2019 mutta laski vuonna 2020. Yrityksen rahat ja pankkisaamiset taas nousivat hieman vuonna 2019 ja merkittävästi vuonna 2020. Yrityksen kassavarojen käyttöä voitaisiin tehostaa, koska quick ratio on huomattavan vahva (yli 1).

Taulukosta 20 ilmenee, että yritys E:n vakavaraisuus on myös erittäin vahva, eikä se koronaepidemiasta huolimatta ole heikentynyt juuri ollenkaan. Yrityksellä on erittäin vahva omavaraisuusaste (yli 40 %). Yrityksen oma pääoma on noussut joka vuosi, myös vuonna 2020. Edellisten tilikausien voitot ovat merkittäviä. Ne pitävät yrityksen omaan pääoman vahvana taseessa.

Taulukko 20. Yritys E:n vakavaraisuuden tunnuslukuja vuosilta 2018-2020

Vakavaraisuus			
Vuosi	2018	2019	2020
Omavaraisuusaste %	94,5	92,8	94,9
Velkaantumisaste	0,05	0,07	0,05

Velkaantumisaste on myös erittäin hyvä. Vieras pääoma nousi vuonna 2019 mutta laski merkittävästi vuonna 2020. Yritys E:llä ei ole lainkaan korollista vierasta pääomaa vuosina 2019 ja 2020. Yrityksen velkaantumisaste on siis erittäin vahva, huomattavasti alle 2.

Yritys E:llä oli jo ennen koronaepidemiaa erittäin vahva kannattavuus, hyvä maksuvalmius ja vakavaraisuus. Koronaepidemialla ei näytä olleen vaikutusta yrityksen vuoden 2020 tilinpäätökseen. Yritys E on jopa poikkeuksellisesti pystynyt kasvattamaan liikevaihtoaan ja tilikauden tulostaan vuonna 2020. Yritys E:n kaikki tunnusluvut ovat erittäin vahvoja. Kokonaisuutena tarkastellen yritys E on selvinnyt vuodesta 2020

poikkeuksellisen hyvin, erityisesti ravintola-alan keskiarvoihin verrattuna. Yritys E:n talous on siis erittäin vakaalla pohjalla.

Yritys E oli suljettuna huhtikuusta toukokuuhun vuonna 2020. Huomionarvoista on se, että yritys E on kasvattanut vuonna 2020 muita liiketoiminnan tuottojaan huomattavan paljon: vuonna 2019 niitä oli 37 230,80 € ja vuonna 2020 68 532,40 €. Muut tuotot ovat nousseet 84,07 %. Yritys E on myös karsinut henkilöstökustannuksistaan merkittävästi: vuonna 2019 kustannukset olivat 493 843,08 € ja vuonna 2020 398 227,90 €. Karsimisen myötä henkilöstökustannukset laskivat 19,36 %. Yritys E on saanut vuonna 2020 uudelleentyöllistämisen tukea ja hyvitystä toiminnan rajoittamista. Tuen määrä on ollut 50 570,40 €, joten sillä oli merkitystä yrityksen tulokseen. Yrityksen tulos olisi erittäin hyvä ilman tukiakin.

6.7 Yritys F

Yritys F sijaitsee Raumalla. Se tarjoaa sekä lounasta että päivällistä. Yrityksen tilikausi on kalenterivuosi.

Taulukosta 21 ilmenee, että yritys F:n liikevoitto ja tilikauden voitto ovat kasvaneet jokaisena vuonna, myös vuonna 2020 koronavirusepidemiasta huolimatta. Yritys on tehnyt vuonna 2018 tappiota, mutta saanut vuosina 2019 ja 2020 toimintansa voitolliseksi. Vieraan pääoman määrä on noussut merkittävästi vuonna 2019, mutta laskenut hieman vuonna 2020. Sen sijaan lyhytaikaisen vieraan pääoman määrä on noussut joka vuosi. Oma pääoma on kasvanut merkittävästi vuonna 2019 ja kasvanut vielä vuonna 2020. Rahoitusomaisuus on noussut merkittävästi vuonna 2019 ja hieman myös vuonna 2020. Poistot ovat pysytelleet samalla tasolla joka vuosi. Tase kasvoi merkittävästi vuonna 2019, vuonna 2020 kasvu oli maltillisempaa.

Taulukko 21. Yritys F:n tilinpäätöksen lukuja vuosilta 2018-2020

Vuosi	2018	2019	2020
Liikevaihto	411 381,84	430 840,08	441 799,19
Liikevoitto (-tappio)	- 1 978,95	31 257,85	48 424,44
Tilikauden voitto (-tappio)	- 2 124,14	24 317,64	38 193,87
Oma pääoma	989,35	25 306,99	32 503,19
Vieras pääoma	42 376,57	99 238,69	97 304,73
Korollinen vieras pääoma	5 000,00	34 282,63	22 497,06
Lyhytaikainen vieras pääoma	37 376,57	76 433,22	86 562,25
Tase yhteensä	43 365,92	124 545,68	129 807,92
Rahoitusomaisuus	17 531,77	102 752,55	111 285,31
Poistot ja arvonalennukset	6 989,54	5 949,28	5 169,23

Yrityksen kannattavuuden tunnusluvut olivat vuonna 2018 heikkoja. Tämä käy ilmi taulukosta 22. Yritys teki vuonna 2018 tappiota -2 124,14 €. Voittomarginaali nousi hyvälle tasolle vuosina 2019 ja 2020 (yli 2 %). Liikevoittoprosentti oli vuonna 2019 tyydyttävä ja vuonna 2020 se oli hyvällä tasolla. Yritys F:n käyttökate oli vuonna 2018 heikko, vuosina 2019 ja 2020 se oli ravintola-alan keskiarvojen yläpuolella. Vuonna 2020 yritys F:n käyttökateprosentti oli merkittävästikin keskiarvon yläpuolella. Sijoitetun pääoman tuotto oli vuonna 2018 heikko, mutta vuosina 2019 ja 2020 tunnusluku oli erittäin hyvä (yli 15 %).

Taulukko 22. Yritys F:n kannattavuuden tunnuslukuja vuosilta 2018-2020

Kannattavuus			
Vuosi	2018	2019	2020
Voittomarginaali %	-0,5	5,6	8,6
Liikevoitto %	-0,5	7,3	11,0
Sijoitetun pääoman tuotto %	-35,5	40,8	69,4
Käyttökate %	1,2	8,6	12,1

Taulukosta 23 ilmenee, että yritys F:n quick ratio oli vuonna 2018 heikko ja vuosina 2019 ja 2020 hyvä (yli 1). Yritys F:n rahoitusomaisuus kasvoi vuodesta 2018 vuoteen 2019 merkittävästi, kun taas vuonna 2020 se kasvoi maltillisemmin. Lyhytaikainen vieras pääoma kasvoi saman trendin mukaan, joten quick ratio on pysynyt samana vuonna 2019 ja 2020. Rahoitustulos on ollut kaikkina vuosina positiivinen ja jatkuvasti nousussa.

Taulukko 23. Yritys F:n likviditeetin tunnuslukuja vuosilta 2018-2020

Likviditeetti			
Vuosi	2018	2019	2020
Quick ratio	0,5	1,3	1,3
Rahoitustulos %	1,2	7,0	9,8

Yritys F:n maksuvalmiuden tunnusluvut ovat olleet vuonna 2018 ravintoloiden keskiarvojen alapuolella, mutta vuosina 2019 ja 2020 keskiarvojen yläpuolella. Yrityksen maksuvalmius on pysynyt hyvällä tasolla vuonna 2020.

Yritys F:n vakavaraisuuden tunnuslukuja on kuvattu taulukossa 24. Yritys F:n omavaraisuusaste oli vuonna 2018 heikko (alle 20 %), vuosina 2019 ja 2020 tyydyttävä (20-40 %). Yritys F:n oma pääoma kasvoi merkittävästi vuonna 2019 ja jatkoi kasvua myös vuonna 2020, joskin maltillisemmin.

Taulukko 24. Yritys F:n vakavaraisuuden tunnuslukuja vuosilta 2018-2020

Vakavaraisuus			
Vuosi	2018	2019	2020
Omavaraisuusaste %	2,3	20,3	25,0
Velkaantumisaste	1,0	0,8	0,7

Velkaantumisaste on ollut kaikkina vuosina hyvä, alle 2. Vieras pääoma kasvoi merkittävästi vuodesta 2018 vuoteen 2019 ja vuonna 2020 se laski hieman. Lyhytaikainen vieras pääoma on noussut jokaisena vuonna. Korollinen vieras pääoma nousi vuodesta 2018 vuoteen 2019 ja laski vuonna 2020.

Yritys F:n kannattavuus oli vuonna 2018 heikko, jonka seurauksena yritys teki tappiota. Vuosina 2019 ja vuonna 2020 yrityksen liikevaihto ja tilikauden voitto kuitenkin nousivat huomattavasti ja kannattavuus parani merkittävästi. Yrityksen kannattavuus kokonaisuutena tarkastellen parani poikkeuksellisesti myös vuonna 2020.

Yritys F:n maksuvalmius oli vielä vuonna 2018 heikko ja vuosina 2019 ja 2020 se oli hyvällä tasolla, koronaepidemia ei heikentänyt yrityksen likviditeettiä, se jopa hieman parani vuonna 2020. Koronaepidemian vaikutuksia ei näy myöskään vakavaraisuudessa; vuonna 2018 se oli heikko, kun taas vuosina 2019 ja 2020 se nousi kohtuullisen

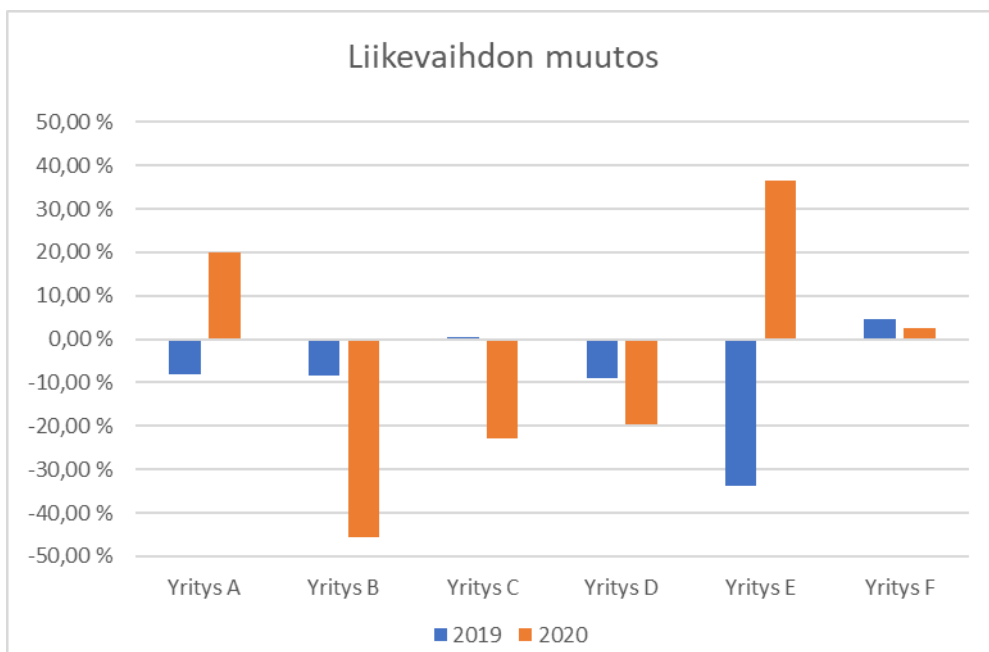
hyvälle tasolle. Yrityksen omavaraisuus nousi jokaisena vuonna, se on edelleen tyydyttävällä tasolla vuonna 2020. Yrityksen oma pääoma nousi merkittävästi vuonna 2019 ja vuonna 2020 se nousi hieman. Velkaantumisaste on pysynyt hyvällä tasolla joka vuonna (alle 2).

Kokonaisuutena tarkastellen yritys F on selvinnyt vuoden 2020 koronaepidemian seurauksista hyvin. Se on pystynyt parantamaan tulostaan ja kasvattamaan liikevaihtoaan sekä pitämään velkaantumisasteen hyvänä. Pääomarakenne on kohtuullisen hyvä. Omavaraisuusaste on ravintola-alalla keskimäärin heikko, mutta yritys F:n omavaraisuusaste on alan keskiarvoon verrattuna hyvä ja yleisesti tarkastellen tyydyttävällä tasolla. Yritys F on saanut ravintola-alan KEHA-tukea, uudelleentyöllistämisen tukea, toiminnan rajoittamisen hyvitystä ja ELY-keskuksen avustusta. Tukien määrää ei ole kerrottu tilinpäätöksessä, joten niiden vaikutusta yrityksen tunnuslukuihin ei voida tarkastella.

7 VERTAILU TOIMIALAN TUNNUSLUKUIHIN

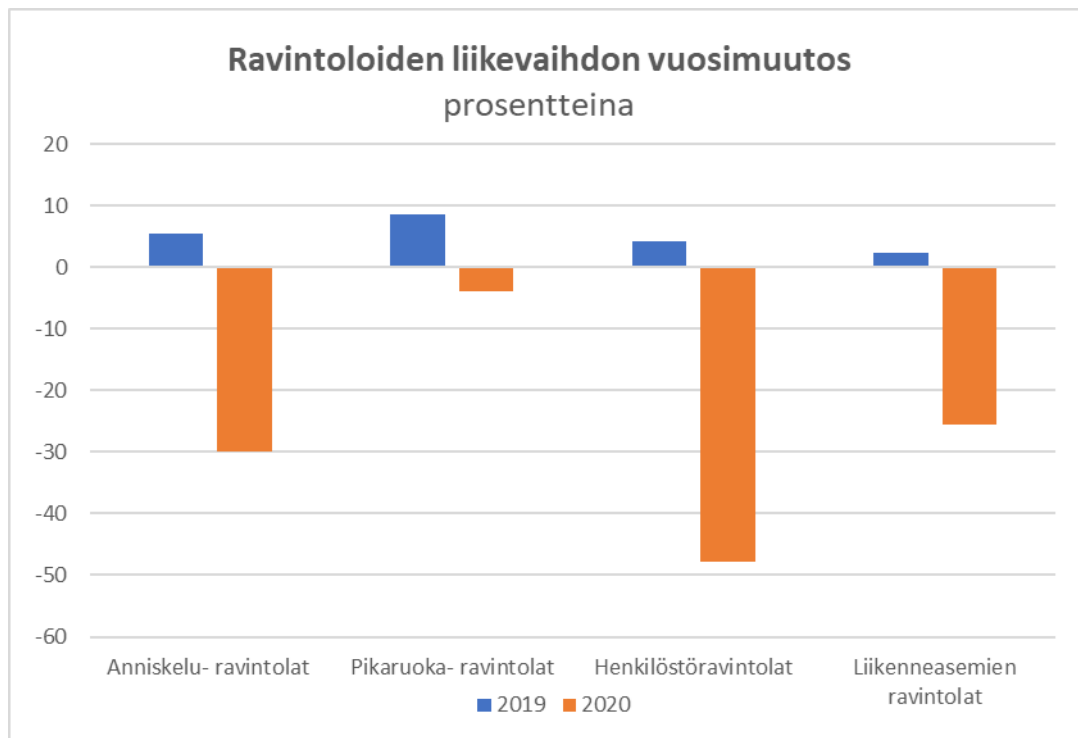
7.1 Liikevaihdon muutos

Kuviosta 1 ilmenee, että yrityksistä kolme onnistuivat kasvattamaan liikevaihtoaan vuonna 2020. Yritys E onnistui tässä jopa merkittävän hyvin, liikevaihto kasvoi 37 %. Yritys E:n liikevaihto oli sen sijaan vuonna 2019 laskenut huomattavan paljon. Yritys A:n liikevaihto kasvoi 20 % vuonna 2020, ja yritys F:n liikevaihto kasvoi 2,5 %. Yritys B:n liikevaihto laski eniten vuonna 2020 (45 %). Yritys C:n liikevaihto laski 22 % ja yritys D:n 19 %. Kuviota 1 tarkastellessa selviää siis, että erityisesti yritys A ja yritys E tekivät merkittävästi parempaa liikevaihtoa verrattuna muihin tässä opinnäytetyössä tarkasteltuihin yrityksiin vuonna 2020.

Kuvio 1. Vertailtavien yritysten liikevaihdon muutos vuosina 2019 ja 2020

Kuvio 2 ilmentää, että Matkailu- ja ravintolapalvelut Mara Ry:n tutkimuksen mukaan ravintola-alan yritysten liikevaihto on laskenut huomattavasti vuonna 2020. Tiedot ovat julkaistu Maran verkkosivuilla 18.5.2021. Tilastokeskuksen mukaan majoitus- ja ravitsemustoiminnan liikevaihto on laskenut 28,9 % ja volyyymi on laskenut 29,1 % vuodesta 2019 vuoteen 2020 (Tilastokeskuksen www-sivut 2021).

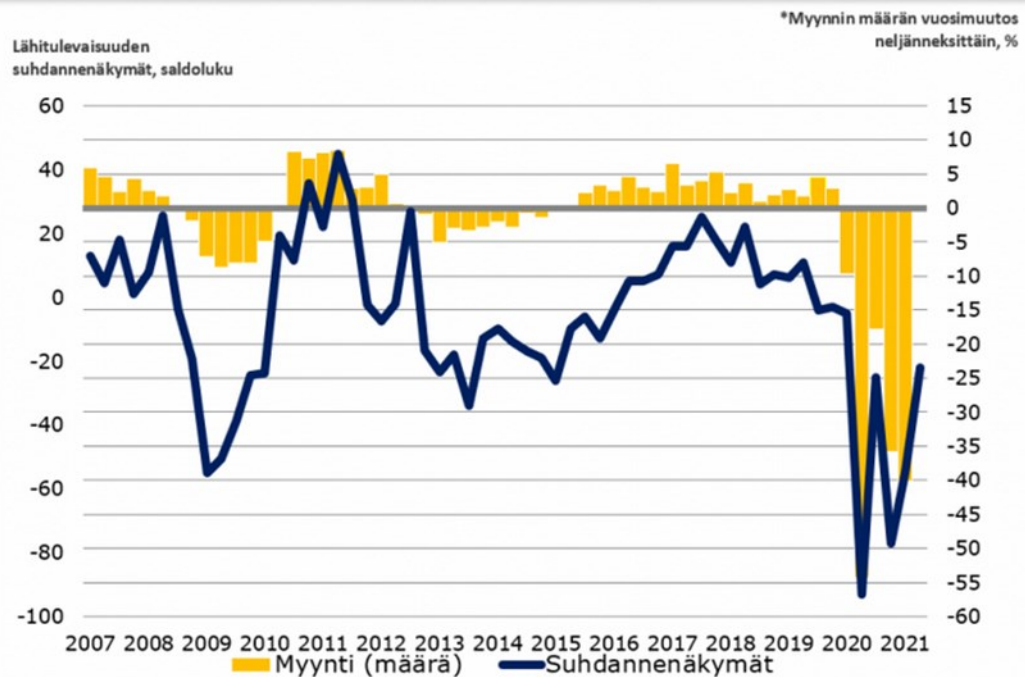
Kuvio 2. Ravintoloiden liikevaihdon vuosimuutokset 2019-2020 (Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry:n www-sivut 2021)

Kuvioita 1 ja 2 vertailemalla käy selkeästi ilmi, kuinka poikkeuksellisen tuloksen erityisesti yritys E on tehnyt vuonna 2020. Sen liikevaihto on kasvanut todella merkittävästi ja täysin päinvastaiseen suuntaan kuin ravintola-alan yrityksillä keskimäärin vuonna 2020. Yritys A on saanut kasvatettua 20 % liikevaihtoaan vuonna 2020 ja yritys F on onnistunut kasvattamaan liikevaihtoaan hieman vuonna 2020. Yritysten B, C ja D liikevaihto on taas pienentynyt vuonna 2020. Yritykset A ja E ovat siis pystyneet tekemään poikkeuksellisen hyvän liikevaihdon koronaepidemiasta huolimatta: ne ovat pystyneet sopeuttamaan toimintaansa ja tekemään oikeita toimenpiteitä liiketoimintansa elinvoimaisuuden ylläpitämiseksi.

7.2 Kannattavuuden muutos

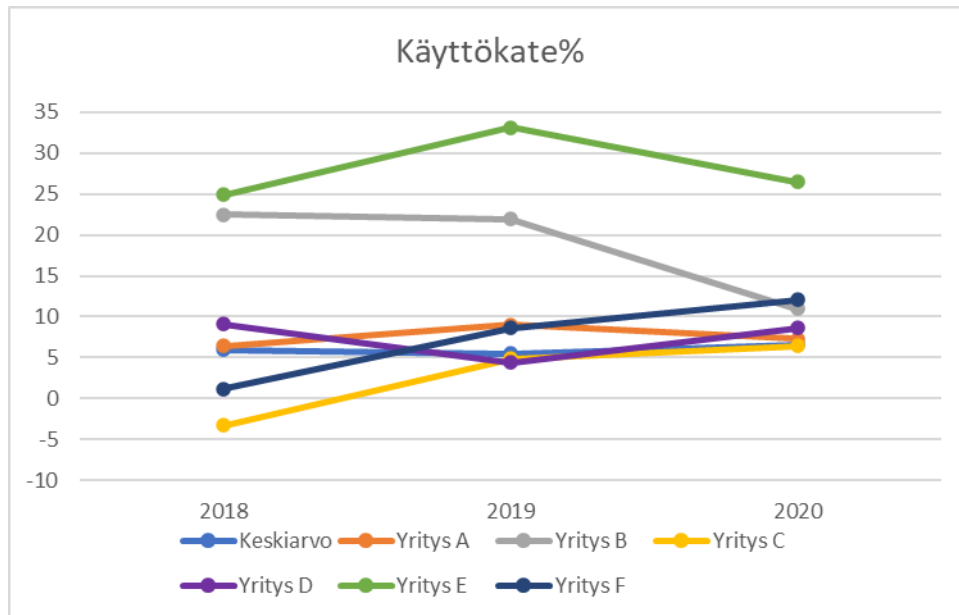
Kuviosta 3 käy ilmi, että Matkailu- ja ravintolapalvelut Mara Ry:n 27.4.2021 julkaiseman suhdannebarometrin mukaan alan suhdannenäkymät ovat edelleen heikot vuonna 2021. Myynti on vähentynyt radikaalisti. Rajoitusten jatkuessa tilanne on edelleen synkkä. Työntekijöiden määrä on jatkuvassa laskussa. Suhdannebarometrin mukaan 20 % vastaajista odotti, että suhdannetilanne paranisi, kun taas 42 % vastaajista

odotti tilanteen huonontuvan entisestään seuraavan puolen vuoden aikana. Kysyntää ei ole riittävästi, jonka takia myynti ei pääse kasvamaan. Lisäksi useilla ravintoloilla on rahoitusvaikeuksia. (Matkailu- ja ravintolapalvelut MaRa ry:n www-sivut 2021).

Kuvio 3. MaRa ry:n suhdannebarometri 2007-2021 (Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry:n www-sivut 2021)

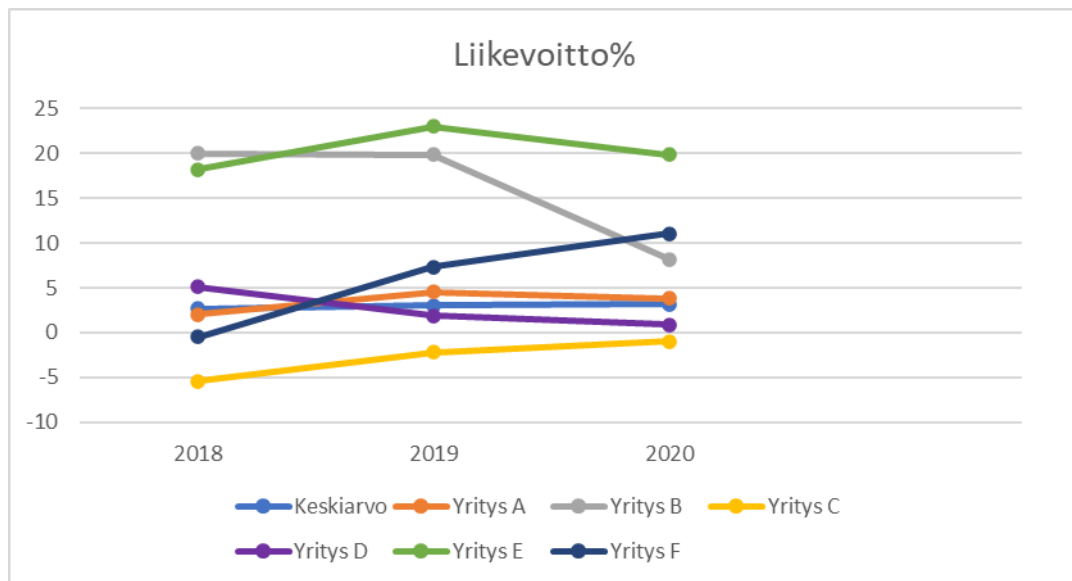
Kuviosta 4 ilmenee selkeästi, että yritys E:n käyttökateprosentti on ollut kaikkina vuosina huomattavasti alan keskiarvojen yläpuolella (6,0 vuonna 2018, 5,5 vuonna 2019 ja 6,6 vuonna 2020). Yritys E:n liikevoitto laski hieman vuonna 2019 ja nousi vuonna 2020. Poistot ja arvonalennukset laskivat hieman vuonna 2019 ja jonkin verran vuonna 2020. Liikevaihto laski merkittävästi vuonna 2019 ja nousi vuonna 2020. Yritys B:n käyttökateprosentti on myös ollut merkittävästi alan keskiarvojen yläpuolella vuosina 2018 ja 2019, mutta vuonna 2020 se on tippunut lähemmäs alan keskiarvoa (käyttökateprosentti tippui 50 % vuonna 2020). Yritys B:n liikevaihto on laskenut joka vuonna. Vuonna 2020 se laski huomattavasti.

Kuvio 4. Vertailtavien yritysten käyttökateprosentin kehitys suhteessa Finnveran tilastojen mukaiseen alan keskiarvoon vuosina 2018-2020

Yritykset C ja F ovat joka vuonna hieman parantaneet käyttökateprosenttiaan. Yritys C:n liikevaihto laski huomattavasti vuonna 2020. Yritys F:n liikevaihto taas on kasvanut joka vuosi. Vuonna 2020 kaikki yritykset ovat melko lähellä alan keskiarvoa lukuun ottamatta yritystä E. Tunnuslukujen vertailun luotettavuuteen vaikuttaa se, että työ- ja elinkeinoministeriön tilastopalvelun kautta saaduissa Finnveran keskiarvoissa ei ole kerrottu, miten tunnusluku on laskettu. Vertailu siihen ei siis ole täysin luotettavaa, koska ei voida varmistua onko tunnusluvut laskettu täysin samalla kaavalla kuin tässä opinnäytetyössä käytetyt kaavat.

Kuviosta 5 ilmenee, että yritys E:n liikevoittoprosentti on ollut huomattavasti suurempi kuin alan keskiarvo kaikkina vuosina. Yritys E:n liikevaihto ja liikevoitto laskivat vuonna 2019 ja nousivat poikkeuksellisen paljon vuonna 2020. Yritys B:n liikevoittoprosentti taas on ollut merkittävästi alan keskiarvon yläpuolella vuosina 2018 ja 2019. Vuonna 2020 se laski huomattavasti, mutta on edelleen keskiarvon yläpuolella. Yritys B:n liikevaihto ja liikevoitto ovat laskeneet joka vuonna. Vuonna 2020 ne laskivat huomattavasti.

Kuvio 5. Vertailtavien yritysten liikevoittoprosentin muutoksen kehitys suhteessa Finnveran tilastojen mukaiseen alan keskiarvoon vuosina 2018-2020

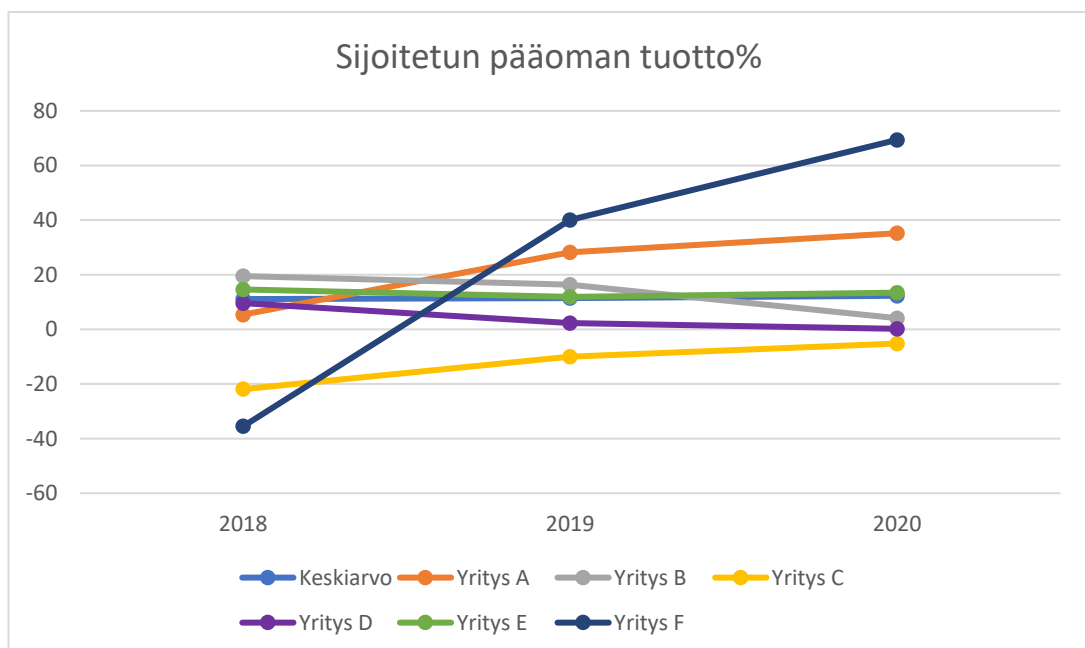
Yritys C:n liikevoittoprosentti on ollut kaikkina vuosina selkeästi alan keskiarvon alapuolella. Yritys C:n liikevoitto on ollut kaikkina vuosina tappiollinen, vaikka tulos on vuosien mittaan parantunut. Vuonna 2020 yritys C:n liikevoitto on edelleen tappiollinen. Liikevaihto nousi hieman vuonna 2019 ja laski merkittävästi vuonna 2020.

Yritykset A ja D ovat olleet joka vuosi melko lähellä alan keskiarvoa. Yritys A:n liikevaihto laski vuonna 2019 ja nousi vuonna 2020. Liikevoitto nousi melko paljon vuonna 2019, mutta vuonna 2020 se oli samalla tasolla. Yritys D:n liikevaihto on laskenut joka vuonna merkittävästi, samoin kuin liikevoitto. Yritys F:n liikevoittoprosentti on ollut vuonna 2018 keskiarvon alapuolella mutta noussut keskiarvon yläpuolelle vuosina 2019 ja 2020.

Yritys F:n liikevaihto on noussut jonkin verran joka vuonna, myös liikevoitto on parantunut joka vuosi ja vielä vuonna 2018 sen liikevoitto oli tappiollinen. Tässä tunnusluvussa on myös käytetty benchmarkina Finnveran tilastojen keskiarvoa. Finnveran tilastossa ei ole kerrottu tunnusluvun laskentakaavaa, joten niitä ei voi täysin luotettavasti verrata keskenään.

Kuviosta 6 ilmenee, että yritys F:n sijoitetun pääoman tuottoprosentti on ollut vuonna 2018 huomattavasti alan keskiarvon alapuolella. Vuosina 2019 ja 2020 se on noussut

huomattavasti sen yläpuolelle. Yritys F:n nettotulos on ollut vuonna 2018 negatiivinen ja noussut huomattavasti vuosina 2019 ja 2020. Yrityksen oma pääoma on kasvanut joka vuonna. Korollinen vieras pääoma nousi merkittävästi vuonna 2019 ja laski runsaasti vuonna 2020. Yritys A:n liikevaihto laski vuonna 2019 ja nousi vuonna 2020. Nettotulos on noussut joka vuonna. Korollinen vieras pääoma on laskenut joka vuonna. Yritys C:n sijoitetun pääoman tuotto on ollut jokaisena vuonna keskiarvon alapuolella ja negatiivinen, koska yritys C on tehnyt joka vuonna tappiota. Tappion määrä on kuitenkin joka vuosi vähentynyt ja korollinen vieras pääoma jäi kokonaan pois vuonna 2020, joten yrityksen sijoitetun pääoman tuotto prosentti on hieman noussut joka vuonna. Yritys E on ollut jokaisena vuonna hyvin lähellä alan keskiarvoa. Yritys E:n liikevaihto ja liikevoitto laskivat vuonna 2019 ja nousivat vuonna 2020. Korollista vierasta pääomaa yrityksellä oli vain vuonna 2018.

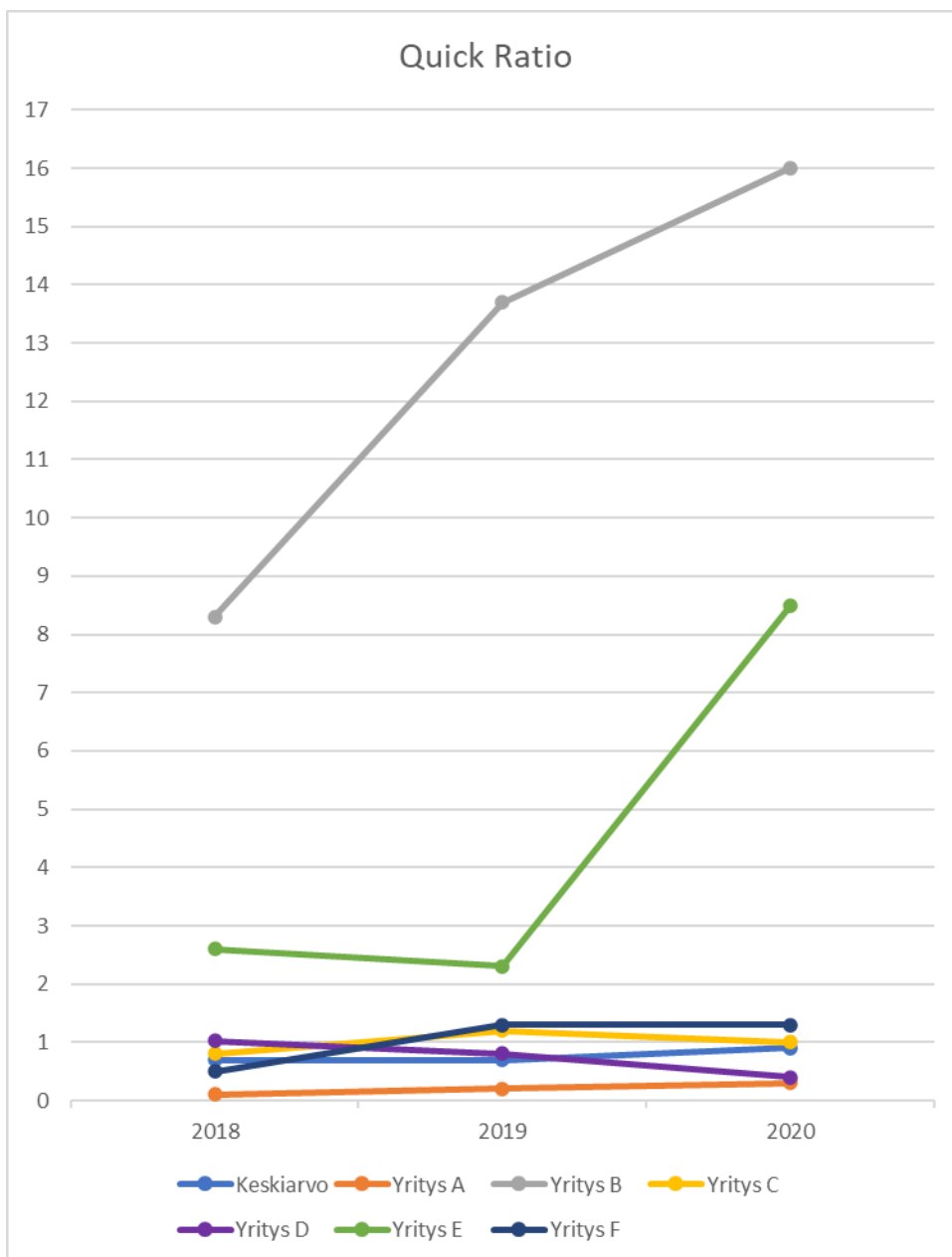
Kuvio 6. Vertailtavien yritysten sijoitetun pääoman tuotto prosentin muutoksen kehitys suhteessa Finnveran tilastojen mukaiseen alan keskiarvoon vuosina 2018-2020

Yritysten B:n ja D:n sijoitetun pääoman tuotto prosentit ovat joka vuosi laskeneet. Yritys B:n liikevaihto ja nettotulos ovat joka vuosi laskeneet. Korollista vierasta pääomaa sillä ei ole minään vuonna. Yritys D:llä on sama tilanne: sen liikevaihto ja nettotulos ovat laskeneet joka vuonna, merkittävästi vuonna 2020. Lyhytaikainen vieras pääoma oli samalla tasolla vuosina 2018 ja 2019, mutta vuonna 2020 se nousi huomattavasti. Benchmark tunnusluvuksi otettu Finnveran tilastojen keskiarvo on otettu työ- ja

elinkeinoministeriön tilastopalvelusta, jossa ei ole kerrottu tunnusluvun laskentakavaa. Näin ollen tunnuslukujen vertailu keskenään ei ole täysin luotettavaa.

7.3 Likviditeetin muutos

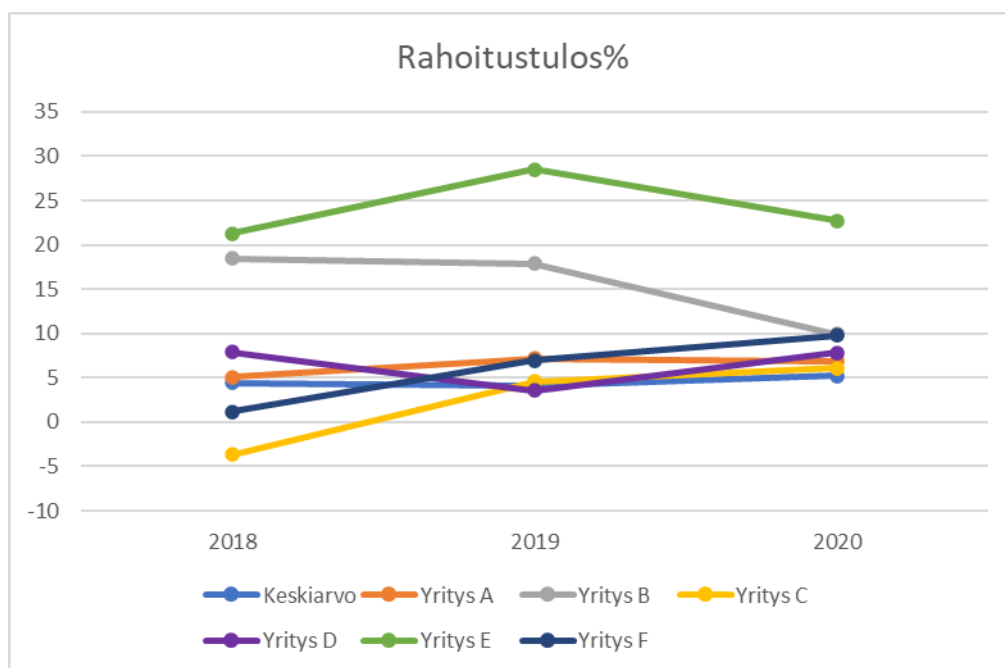
Kuviosta 7 ilmenee, että yritys B:n quick ratio on ollut joka vuosi merkittävästi parempi kuin alan keskiarvon. Yritys B:llä on todella vahva rahoitusomaisuus kaikkina tarkasteltavina vuosina, ja lyhytaikainen vieras pääoma on laskenut jokaisena vuonna. Yritys E on ollut hieman keskiarvon yläpuolella vuosina 2018 ja 2019 ja noussut huomattavasti sen yläpuolelle vuonna 2020. Yritys E:n rahoitusomaisuus kasvoi merkittävästi vuonna 2020 ja lyhytaikainen vieras pääoma laski huomattavasti, jonka vuoksi quick ratio nousi. Yritys A on ollut hieman keskiarvon alapuolella joka vuosi. Yritys A:n lyhytaikainen vieras pääoma on noussut joka vuonna. Rahoitusomaisuus on noussut melko samassa suhteessa, joten quick ratio on pysynyt suunnilleen samalla tasolla joka vuonna. Yritys D:n quick ratio on ollut hieman alan keskiarvon yläpuolella vuosina 2018 ja 2019, mutta vuonna 2020 se laski alan keskiarvon alapuolelle ja jäi heikoksi. Yritys D:n rahoitusomaisuus on laskenut joka vuonna. Lyhytaikainen vieras pääoma oli samalla tasolla vuosina 2018 ja 2019 mutta nousi merkittävästi vuonna 2020.

Kuvio 7. Vertailtavien yritysten quick ration kehitys suhteessa Finnveran tilastojen mukaiseen alan keskiarvoon vuosina 2018-2020

Yritys C:n rahoitusomaisuus nousi melko paljon vuonna 2019 ja laski vuonna 2020. Lyhytaikainen vieras pääoma laski vuonna 2019 ja nousi vuonna 2020. Yritys F:n rahoitusomaisuus nousi merkittävästi vuonna 2019 ja melko paljon myös vuonna 2020. Lyhytaikainen vieras pääoma on myös noussut joka vuonna. Tunnuslukujen benchmark on tässäkin tunnusluvussa otettu Finnveran tilastosta, josta ei ilmene tunnusluvun laskentakaava. Tunnuslukujen vertailu keskenään ei siis ole täysin luotettavaa, koska ei voida varmistaa, että tunnusluvut on laskettu täysin samalla kaavalla.

Kuviosta 8 käy ilmi, että yritys E:n rahoitustulosprosentti on ollut kaikkina vuosina huomattavasti alan keskiarvon yläpuolella. Yritys E:n rahoitustulosprosentti laski jonkin verran vuonna 2020, mutta se on edelleen huomattavasti parempi kuin alan keskiarvo. Yritys E:n nettotulos ja liikevaihto laskivat vuonna 2019 ja nousivat vuonna 2020. Poistot ja arvonalennukset ovat laskeneet joka vuonna. Yritys B:n rahoitustulosprosentti on ollut vuosina 2018 ja 2019 merkittävästi alan keskitasoa korkeampi, mutta vuonna 2020 se on laskenut melko lähelle keskitasoa. Yritys B:n liikevaihto ja nettotulos ovat laskeneet joka vuonna, vuonna 2020 huomattavasti. Poistot ja arvonalennukset ovat joka vuosi laskeneet.

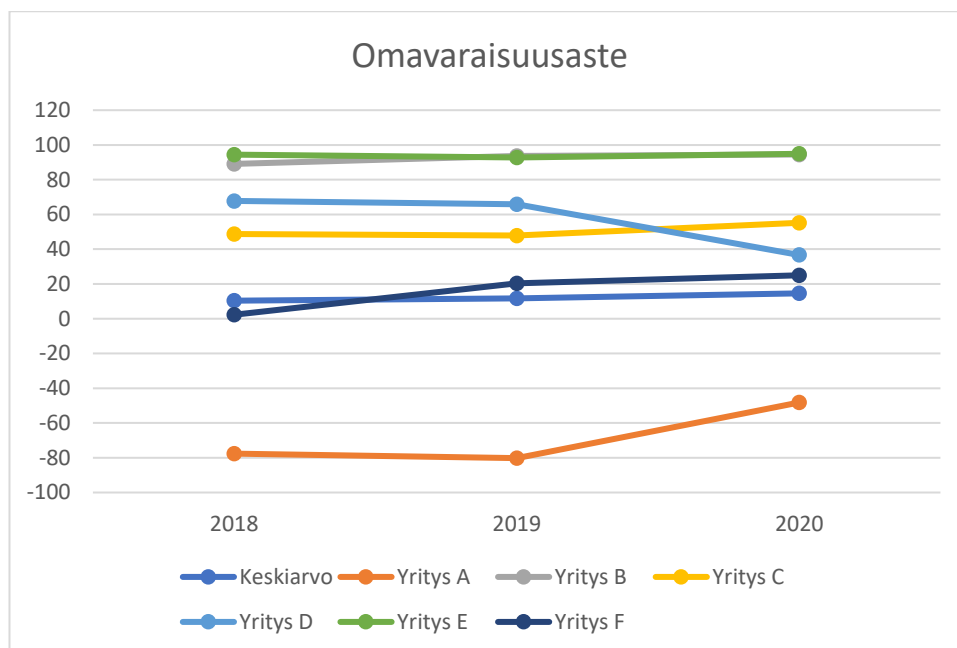
Kuvio 8. Vertailtavien yritysten rahoitustulosprosentin muutoksen kehitys suhteessa Finnveran tilastojen mukaiseen alan keskiarvoon vuosina 2018-2020

Yritykset C ja F ovat olleet vuosina 2018 ja 2019 alan keskiarvon alapuolella mutta ovat nousseet vuosina 2019 ja 2020, yritys F on ylittänyt alan keskiarvon. Yritys C:n liikevaihto nousi hieman vuonna 2019 ja laski huomattavasti vuonna 2020. Yrityksen nettotulos on ollut joka vuosi tappiollinen, joskin parantunut joka vuonna. Poistot ja arvonalennukset nousivat merkittävästi vuonna 2019 ja laskivat vuonna 2020. Yritys F:n liikevaihto ja nettotulos taas ovat parantuneet joka vuonna. Poistot ja arvonalennukset ovat olleet suunnilleen samalla tasolla.

Vuonna 2020 kaikki vertailtavat yritykset ovat melko lähellä keskiarvoa, lukuun ottamatta yritys E:tä, jonka rahoitustulosprosentti on huomattavasti keskiarvon yläpuolella. Benchmarkina käytetty Finnveran keskiarvo on myös tässä haettu työ- ja elinkeinoministeriön tilastopalvelusta, jossa ei ole kerrottu tunnusluvun laskentatapaa. Tunnuslukujen vertailu keskenään ei siis ole täysin luotettavaa, koska ei voida varmistua siitä, onko tunnusluvut laskettu samalla kaavalla.

7.4 Vakavaraisuuden muutos

Kuviosta 9 ilmenee, että lähestulkoon kaikkien tarkasteltavien yritysten omavaraisuusaste on ollut huomattavasti alan keskiarvoa korkeampi. Yritys A:n omavaraisuusaste on ollut huomattavasti keskiarvon alapuolella joka vuonna, koska sen oma pääoma on ollut joka vuonna negatiivinen. Yritys A on saanut omaa pääomaa hieman nostettua joka vuonna, mutta se on kaikkina tarkasteltavina vuosina negatiivinen. Yritys F on ollut vuonna 2018 keskiarvon alapuolella, kun taas vuosina 2019 ja 2020 nousut hieman sen yläpuolelle. Yritys F:n oma pääoma on ollut vuonna 2018 todella pieni. Vuonna 2019 se nousi merkittävästi ja vuonna 2020 se nousi myös jonkun verran.

Kuvio 9. Vertailtavien yritysten omavaraisuusasteen muutoksen kehitys suhteessa Finnveran tilastojen mukaiseen alan keskiarvoon vuosina 2018-2020

Yritys E:n omavaraisuusaste on ollut kaikkina vuosina todella korkealla tasolla. Yrityksen taseesta hyvin suuri osa on omaa pääomaa. Yrityksen osakepääoma on yhtä suuri joka vuonna, edellisten tilikausien voitot ovat huomattavan suuret ja ovat kasvaneet jokaisena vuonna, jonka vuoksi oma pääoma on niin vahva. Yritys B:n oma pääoma kasvoi hieman vuonna 2019 ja laski hieman vuonna 2020. Omavaraisuusaste on ollut erittäin vahva jokaisena vuonna. Yritys D:n omavaraisuusaste on ollut vuosina 2018 ja 2019 erittäin vahva, vuonna 2020 se on laskenut merkittävästi, mutta on edelleen selkeästi alan keskiarvojen yläpuolella.

Tämänkin tunnusluvun keskiarvo on otettu Finnveran tilastosta, josta ei ilmene tunnusluvun laskentakaava, kuten on jo aiemmissa osioissa mainittu. Tunnuslukujen keskenään vertailu ei siis ole täysin luotettavaa, koska laskentakaavat saattavat poiketa toisistaan.

8 YHTEENVETO

Tässä opinnäytetyössä tehtiin tilinpäätösanalyysi laskemalla tunnuslukuja kuudesta satakuntalaisesta ravintola-alan yrityksestä. Lisäksi tarkasteltiin, miten koronaepidemia vaikutti niiden vuoden 2020 tunnuslukuihin. Tunnuslukujen avulla selvitettiin siis, miten yritykset olivat selviytyneet vuodesta 2020 kokonaisuutena tarkastellen sekä alan keskiarvoihin peilaten. Tilinpäätösanalyysija laatiessa tuli yllättäviäkin tuloksia joidenkin ravintoloiden kohdalla. Erityisesti kaksi ravintolaa olivat pystyneet kasvattamaan liikevaihtoaan vuonna 2020 koronaepidemian aiheuttamista rajoituksista huolimatta (yritykset A ja E). Usealle ravintolalle vuosi 2020 oli selkeästi heikompi edellisiin vuosiin verrattuna. Edelleen jatkuvat koronarajoitukset tulevat vaikuttamaan vielä vuoden 2021 tilinpäätöksiin. Kaikki yritykset olivat saaneet tukia ja avustuksia, jotka olivat auttaneet niitä selviämään vaikeasta tilanteesta.

Tunnuslukujen vertailuun käytettiin benchmarkina työ- ja elinkeinoministeriön kautta löytyneitä Finnveran tilinpäätöstilastojen tunnuslukuja vuosilta 2018, 2019 ja 2020. Tunnuslukuissa ei kuitenkaan ollut mainittu, miten tunnusluvut oli laskettu. Tämä

vaikuttaa tämän opinnäytetyön reliabiliteettiin heikentävästi, koska ei voida olla täysin varmoja, että tunnusluvut ovat laskettu samoilla kaavoilla. Kuitenkin suuntaa antavan käsityksen tunnuslukujen vertailusta pystyy saamaan. Tunnuslukuihin olisi ollut hyvä saada joitakin ravintola-alalle tärkeitä tunnuslukuja, mutta niitä ei pystytty laskemaan pelkkien tilinpäätösten lukujen avulla, sillä ilman haastatteluja ei ollut mahdollista saada niihin tarvittavia tietoja.

Koskaan aikaisemmin ei ole ollut vastaavaa tilannetta. Koronaepidemia on aiheuttanut useille yrityksille vaikeuksia, etenkin mikäli niiden talous on ollut jo ennen kriisiä heikolla tasolla. Tulevina vuosina on jatkotutkimusmahdollisuuksia tähän aiheeseen. Vasta kun koronaepidemia on ohi, voidaan tarkastella laajemmin kokonaiskuvaa ja sitä, millaisia pidempiaikaisia vaikutuksia sillä on ollut yrityksille. Tulevien vuosien tunnuslukuja tutkimalla voidaan selvittää sitä, miten esimerkiksi yrityksille myönnetyt tuet ja avustukset ovat auttaneet niitä jatkamaan toimintaansa koronaepidemian jälkeen.

Valitsin tämän aiheen, koska se on ajankohtainen ja halusin itse perehtyä tarkemmin tilinpäätösanalyysiin ja tunnuslukuanalyysiin. Uskon, että tulevaisuuden työelämässä on hyötyä siitä, että osaa tulkita yritysten tilinpäätöksiä ja sen perusteella laskettuja tunnuslukuja. Prosessin aikana oma ammattitaitoni syventyi, perehdyin tarkemmin yritysten tilinpäätöksien sisältöön. Opinnäytetyön kirjoittaminen vaati myös itseohjautuvuutta, jonka uskon olevan erittäin hyvä taito tulevaisuutta ajattelen, sekä työelämässä että mahdollisissa jatko-opinnoissa. Työskentelen tällä hetkellä finanssialalla. Mikäli työskentelen tulevaisuudessa enemmän yrityspuolella, on tässä opinnäytetyössä hankituista tiedoista varmasti hyötyä. Yritysten rahoitukseen liittyvissä tehtävissä on oleellista ymmärtää yritysten taloudellista tilannetta ja osata arvioida niiden kannattavuutta, likviditeettiä sekä vakavaraisuutta.

Tämän opinnäytetyön tekeminen eteni aikataulun mukaisesti. Alkuperäinen suunnitelma jouduttiin kuitenkin muuttamaan, koska alun perin suunniteltuihin haastatteluihin ei saatu tarpeeksi yrityksiä mukaan. Opinnäytetyö aloitettiin kesällä 2021 ja sen valmistuminen ajoittuu aikataulun mukaisesti vuoden 2021 loppuun.

LÄHTEET

- Almatalentin www-sivut 2021. Viitattu 29.8.2021. <https://www.almatalent.fi/tietopalvelut/tunnuslukuopas>
- Anttila, V-J. 2021. Uusi koronavirus (COVID-19), Lääkärikirja Duodecim. Kustannus Oy Duodecim. Viitattu 22.5.2021. <https://www.terveyskirjasto.fi/dlk01257>
- Asiakastiedon www-sivut 2021. Viitattu 29.8.2021. <https://www.asiakas-tieto.fi/voitto/ohje/tunnusluvut.htm#oa>
- Blummé, N., Kaarenola, A. & Suontausta, S. 2007. Maksukyky ja osakeyhtiön varojen jakaminen. Helsinki: KHT-Media Oy.
- Finnvera. 2015. Valtion erityisrahoitusyhtiö Finnvera Oyj:n pk- yrityksiin soveltama pelastamis- ja rakenneuudistustukiohjelma. Viitattu 15.8.2021. <https://docplayer.fi/26603560-Valtion-erityisrahoitusyhtio-finnvera-oyj-n-pk-yrityksiin-soveltama-pelastamis-ja-rakenneuudistustukiohjelma.html>
- Eduskunnan www-sivut 2021. Valmiuslain käyttöönottoaminen korona-aikana. Viitattu 22.5.2021. https://www.eduskunta.fi/FI/naineduskuntatoimii/kirjasto/aineistot/kotimainen_oikeus/LATI/Sivut/valmiuslain-kayttoonottaminen-koronavirustilanteessa.aspx
- Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. 2020. Väliaikaisia muutoksia yrityksen kehittämisyhteistyöhön. Viitattu 15.8.2021. <https://www.ely-keskus.fi/elinkeinot/-/aset-publisher/6Py8I2bMfXYZ/content/id/42895872>
- ELY-keskusten kehittämis- ja hallintokeskuksen www-sivut. Viitattu 2.10.2021. <https://www.keha-keskus.fi/poikkeusrahoitus/mara/>
- Eskola, J. & Suoranta, J. 1998. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Tampere: Vastapaino.
- Juhila, K. 2021. Laadullisen tutkimuksen verkkokäsikirja. Viitattu 11.7.2021. <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/metodit/laadullinen-tutkimus/laadullisen-tutkimuksen-ominaispiirteet/>
- Jormakka, R., Koivusalo, K., Lappalainen, J. & Niskanen, M. 2016. Laskentatoimi. Helsinki: Edita
- Kananen, J. 2014. Laadullinen tutkimus opinnäytetyönä. Miten kirjoitan kvalitatiivisen opinnäytetyön vaihe vaiheelta. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.
- Kirjanpitoasetus 30.12.1997/1339 muutoksineen
- Kirjanpitolaki 30.12.1997/1336 muutoksineen
- Laitinen, E. & Laitinen, T. 2014. Yrityksen maksukyky, arviointi ja ennakointi. Helsinki: KHT-media Oy. Viitattu 2.10.2021. <https://www.eliblibrary.com/fi/book/978-952-218-209-8>

Matkailu – ja ravintolapalvelut Mara ry:n www-sivut. 2021. Tilastot. Viitattu 22.7.2021 <https://www.mara.fi/toimiala/tilastot.html>

Niskanen, J. & Niskanen, M. 2004. Tilinpäätösanalyysi. Helsinki: Edita. Viitattu 31.5.2021. <https://www.ellibslibrary.com/fi/book/951-37-3701-2>

Niskanen, J. & Niskanen, M. 2016. Yritysrahoitus. Helsinki: Edita. Viitattu 25.7.2021. <https://www.ellibslibrary.com/book/978-951-37-6421-0>

Ojala, M. 2017. Mikro- ja pienyrityksen tilinpäätös - yhtäläisyydet ja erot. Viitattu 24.10.2021. <https://taloushallintoliitto.fi/ajankohtaista/mikro-ja-pienyrityksen-tilinpaatos-yhtalaisyydet-ja-erot-11012017>

Rekola-Nieminen, L. 2016. Kirjanpitokoulu, osa 4: Tuloslaskelma – PMA:n mukaiset liitetiedot sekä tuloslaskelma- ja tasekaavat. Viitattu 26.10.2021. <https://tilisanomat.fi/koulut/kirjanpitokoulu-koulut/kirjanpitokoulu-osa-4-tuloslaskelma-pman-mukaiset-liitetiedot-seka-tuloslaskelma-ja-tasekaavat>

Saaranen-Kauppinen, A & Puusniekka, A. 2006. KvaliMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto. Viitattu 24.5.2021. <https://www.fsd.tuni.fi/menetelmaopetus/kvali/index.html>

Salmi, I. 2020. Mitä tilinpäätös kertoo? Helsinki: Edita. Viitattu 31.5.2021. <https://www.ellibslibrary.com/fi/book/978-951-37-7665-7>

Salonen, K. 2013. Näkökulmia tutkimukselliseen ja toiminnalliseen opinnäytetyöhön: Opas opiskelijoille, opettajille ja TKI-henkilöstölle. Viitattu 24.5.2021. <http://julkaisut.turkuamk.fi/isbn9789522163738.pdf>

Seppänen, H. 2011. Yrityksen analysointi ja tilinpäätös. Helsinki: Helsingin seudun kauppakamari. Viitattu 31.5.2021. <https://www.ellibslibrary.com/fi/book/978-952-246-099-8>

Talousverkon www-sivut 2021. Kannattaako yrityksellä olla lainaa? Viitattu 2.10.2021. <https://www.talousverkko.fi/kannattaako-yrityksella-lainaa/>

Tartuntatautilaki 21.12.2016/1227 muutoksineen

Tilastokeskuksen www-sivut 2021. Tilastokeskuksen maksuttomat tilastotietokannat. Viitattu 14.8.2021. https://pxnet2.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/StatFin/StatFin__pav__plv/statfin_plv_pxt_112b.px/table/tableViewLayout1/

Tomperi, S. 2020. Käytännön kirjanpito. Helsinki: Edita. Viitattu 20.7.2021. <https://www.ellibslibrary.com/fi/book/978-951-37-7813-2>

Toptipfinancen www-sivut. Viitattu 28.8.2021. <https://fi.toptipfinance.com/profit-margin>

Työ- ja elinkeinoministeriön www-sivut 2021. Yrityksen kehittämisavustus. Viitattu 2.10.2021. <https://tem.fi/yrityksen-kehittamisavustus>

Työ- ja elinkeinoministeriön tilastopalvelu. Viitattu 5.9.2021. https://tem-tilastopalvelu.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/TEM_Toimiala_Online_Veloitukseton/TEM_Toimiala_Online_Veloitukseton__Finnvera/Finnvera.px/table/tableViewLayout1/

Valtiokonttorin www-sivut 2021. Viitattu 15.8.2021. <https://www.valtiokonttori.fi>

Valtioneuvoston www-sivut 2021. Viitattu 15.8.2021. <https://valtioneuvosto.fi>

Valtioneuvoston asetus pien- ja mikroyrityksen tilinpäätöksessä esitettävistä tiedoista 2015/1753 muutoksineen

Valtioneuvoston asetus ravitsemisliikkeiden toiminnan väliaikaisesta rajoittamisesta tartuntataudin leviämisen estämiseksi 2021/166 muutoksineen

Visman www-sivut. Talouden tunnusluvut tutuksi: Opas lukujen tulkintaan. Viitattu 29.8.2021. <https://netvisor.fi/wp-content/uploads/2019/02/Tunnusluvut-tutuiksi-opas.pdf>

Yritystutkimus Ry 2017. Yritystutkimuksen tilinpäätösanalyysi. Helsinki: Gaudeamus. Viitattu 20.7.2021. <https://www.ellibslibrary.com/fi/book/9789524959513>